

3

Chelun, Solomon bfm MosPS, -1981

בעזרת ה' יתברך

ספר

שלתן עצי שטים

עם "זר זהב" סביב

על כל הלכות שבת
יום טוב וחול המועד
כולל הלכות עירובין
[רשויות חצירות ותחומין]

חיברו הגאון הגדול והמפורסם

רבינו שלמה העלמא זצ"ל

האב"ד דק"ק העלמא, זאמושין, ולבוב

בעל המחבר ספר מרכבת המשנה על הרמב"ם

נדפס לראשונה בשנת תקכ"ב בק"ק ברלין

ועתה נדפס מחדש במהדורה מפוארת באותיות מאירת עינים
מוגה ומתוקן בהגהה מדויקת, עם תיקון מאות טעויות, פענוח ראשי תיבות
והוספת סעיפים קטנים, ומאות מראה מקומות, ומפתחות על הט"ז ומג"א,
ובשולי היריעה הערות והארות שנקראו אמרי צבי

אשר חנני ה' ברוב חסדו

צבי מאיר קראוס

בן לאאמו"ר ר' חיים שליט"א

אלול שנת תשע"ג

לפ"ק ליקוואוד ניו דזערסי

האור נותן עליו (מו) מן הצד משקין אבל לא מים. והסוחט (מה) שמן משערות ראשו פטור
 אבל אסור. (מט) ולסנן משקין צלולין בבגד שרי אבל לא מים. ונותנין (ג) שמן ע"ג מוך ליתן
 ע"ג מכה, ואם מעורב במים אסור. [ח] ואסור (גא) לרסק השלג והברד כדי שיזובו מומיו, →
 ודוקא לרסקו ממש לחתיכות קטנות אבל (גב) לשבור חתיכה אחת ממנו שרי. (גג) ומותר
 ליתן שלג וברד לתוך כוס של יין או של מים ואינו חושש כשנימוח מאליו, אבל לרסק
 (גד) בידים אפילו לתוך הכוס שמתערב במים יש להחמיר. וכן (גה) הנוטל ידיו בחורף במים
 שיש בהם שלג וברד יזהר שלא ידחקם בין ידיו שלא יהא מרסק. הניחם (גו) בחמה או כנגד
 המדורה ונפשרו אין להתיר לכתחלה אא"כ מעורבים במים. ומותר לשבר (גי) הקרח שבכלי
 ליטול המים שתחתיו, אבל בנהר או באר אסור. (גח) ודורס אדם שלג ברגליו ואינו חושש
 אבל להטיל מים לתוך השלג טוב לזהר אם אפשר. ויש לזהר שלא (נט) ישפשף ידיו במלה

זר זהב

לדעת המ"א גם כזה שרי כיון דמעורב במים, מיהו
 הש"ע כתב דיש לזהר שלא יטול ידיו בחורף במים שיש
 בהן שלג וברד, ואם נוטל יזהר שלא ידחקם בין ידיו
 ויהיה כמרסק (שם ס"א), ומש"ה כתבתי דאין לזהר
 מנטילה אלא מריסוק: (גז) בחמה. אע"ג דמשום
 גורם קשיטה יש להחיר בנימוח מאליו, מ"מ משום נולד
 יש לאסור אא"כ מעורב במים (שם מ"א סק"ד):
 (גז) הקרחה. שהרי אינו צורה מים ושובר אדם חבית
 לאכול מהן גרוגרת. אלא דהמ"א אוסר בנהר וזכר
 (שם סקט"ו), * והטעם אפשר משום מוקצה א"נ
 דחשיב מיקון¹⁸⁸: (גח) ודורס. אע"ג דהוי פ"ה,
 כיון דא"ל לזהר מזה נימות החורף שכל הארץ מלאה
 כפור וגליד והמנעלים לחים ונימס השלג מהם. והט"ז
 (סק"א) ממיר אפילו בהטלת מים בשלג, דאע"ג
 שאסור לחמם ידיו לפני האש לאחר נטילה משום פ"ר
 דחימום המים, הכא לא גזרו כיון שא"ל לזהר שכל
 הארץ מלאה שלג. מיהו המ"א כתב דהטלת מים בשלג
 חמיר מן נתינת השלג לתוך הכוס, דהכא אינו קעביד
 מעשה (ס"י ש"ך סק"ו): (נט) ישפשף. משום לחא
 דקשיטה או משום נולד. וכתב הט"ז דשרי להשליך מלח
 במים כמו שמוחר ליתן שלג לתוך הכוס ואח"כ ירחץ

(מו) מן הצד. דגרס כיצוי מותר, ומ"מ מים אסור
 משום כיצום (ס"י של"ד סכ"ד): (מה) ש"מ. לפיכך
 היולדת שמתללן עליה השבת ע"י שינוי, אם הימה
 צריכה שמן חציא לה חברהה בכלי הלוי בשערה, אבל
 לא חשים השמן בשערה ומציא ומקטנו דקשיטה
 השער אסור מד"ס וכמ"ש ס"י א' (ס"י ש"ל מ"א
 סק"ג): (מט) ולסנן. (ס"י ש"ט ס"י) ועיין מלאכת
 צורר ומלאכת מלכן: (ג) ש"מ. שאין נחמם ע"ג
 המוך או ע"ג מכה שמן ומחמין מעורבים יחד או חמין
 לבד משום גורם קשיטה דמלכן, אבל שמן לבד שרי ואין
 חוששין לקשיטה דדש (ס"י שכ"ח סכ"ב):
 76 (גא) לרסק. משום גורה שמה יסחוט פירות
 העומדים למשקין, וי"א משום שמוליד בשבת ועושה
 גריאה חדשה והוי שבות דמכה בפטיש (ס"י ש"ך ט"ז
 סק"ו ומ"א סק"ג) [גב] לישבור. ואפילו יזוב קצת
 מים ע"י זה ה"ל דשא"מ, ומו דהולך לאיבוד (ס"י ש"ך
 ט"ז סק"ו): (גג) ומותר. (שם ס"ט):
 (גד) בידים. המ"א כתב דיש מחמין כזה דכיון
 שמתערב במים לא שייך לגזור אטו שמה יסחוט פירות
 העומדין למשקין. אמנם הש"ע אוסר לרסק בידים
 אפילו לתוך הכוס (שם סק"ג): (גה) הנוטל ידיו.

אברי צביר

188. ודעת המ"ב (סקל"ז) דהאיסור הוא כיוצא בנין וסחירה.

מפי
 כי הין
 ימ ירק
 חשיב
 ה הולך
 אסור
 פשתן
 אחו בו
 זכה חן
 שיש לו
 ואע"ג
 קינות
 הא ודאי
 דלכא
 נחמיו יש
 שלאטין
 שיה, וכל
 לפיכך
 יג מפה
 רו אפילו
 רו אפילו
 שהמשקין
 קשיטה
 הכף הרי
 והוי ליה
 ס"י ש"ך
 גת הש"ע
 דאע"ג
 קשיטה
 גורה אטו
 לו משקין
 ויחר לין
 מקומו:

חידושי הרשב"א

לרבינו שלמה ב"ר אברהם אדרת

מסכת שבת

יר"ל על-פי כת"י ודפוסים ראשונים,
בצירוף מבואות, ציוני מקורות,
מקבילות, הערות ובאורים

מ א ת

הרב יאיר ברונר

הוצאת מוסד הרב קוק • ירושלים

ומחזור, ע"כ. אלא שקשה לי קצת שהיה לו לומר כסה בדבר שאינו ניטל וטמן בדבר הניטל, לפי שהכסוי קודם להטמנה. ועוד דמ"ש דנקט איסור בכסוי והתר בהטמנה, לימא נמי איפכא שאפי' כיסה בדבר הניטל וטמן בדבר שאינו ניטל אם מגעת ההטמנה עד לקרקע אינו נוטל. אלא שבזו י"ל שאין דרך להטמין עד לקרקע או להניח פיה מגולה בלא הטמנה. גם הטעם שאמר שאינו בסיס לדבר האסור מפני שאינו אלא לצורך שעה אינו מחזור בעיני. שהרי אסרו¹⁴⁹ נר ושמן ופתילה מפני שנעשו בסיס לדבר האיסור, ואע"פ שאין הנר בסיס לכל היום אלא לצורך מקצת הלילה שהרי אדם מצפה מתי תכבה נרו¹⁵⁰. אבל נראה כמו שכתב הוא ז"ל בפ' כל הכלים¹⁵¹ לפי שאין הקזרה נעשית בסיס להטמנה ולכיסוי ואינה תשיש להם אלא אדרבה הם תשמישין לקדרה והוה ליה כפגה שטמנה בתבן וחררה שטמנה בגחלים שהתבן והגחלים תשמיש לפגה וחררה ואין הפגה והחררה תשמיש להם.

→ **ד** הוא דתניא אין מרסקין¹⁵² לא את השלג ולא את הברד. פרש"י¹⁵³ משום דקא מוליד בשבת, ודמיא למלאכה שבורא את המים האלו, אבל נותן לתוך הכוס אע"פ שנמוח מאליו, ומה שכתב הרב ז"ל משום דקא מוליד, לאו למיסר משום נולד קאמר, אלא שהאיסור הוא משום סרך מלאכה לפי שהוא כבורא ומוליד המים הללו, אבל בספר התרומה¹⁵⁴ כתוב שהוא אסור משו

ויש להקשות דא"כ אפי' מקצת הכסוי מגולה היאך יטלטל והלא נעשה הכסוי בסיס לדבר האיסור, דאטו נר שעל גבי הטבלא¹⁴¹ פנוי מי מנער את הטבלא, ומעות שעל גבי הכר¹⁴² כל הכר מגולה ובמניה לא יגע בו. ושמעתי משמו של הראב"ד ז"ל דהיכא דמקצת פיה של קדרה מגולה לא נעשה האוכל בסיס לדבר האסור, והקדרה נעשה בסיס לדבר האסור ולדבר המותר, כגון כלכלה מלאה פירות והאבן בתוכה שמותר לטלטלה אפי' במניה כדאיתא בפ' נוטל¹⁴³. גם זה אינו מחזור בעיני, שאפי' כשאין מקצתה מגולה האוכל עצמו לא נעשה בסיס [שאיין¹⁴⁴ הדבר שאינו ניטל עומד ממש על האוכל, אלא על כיסוי הקדרה, והקדרה היא שנעשית בסיס] לדבר המותר ולדבר האסור¹⁴⁵ ולעולם יהא מותר. ועוד מ"ש מפגה שטמנה בתבן וחררה שטמנה בגחלי¹⁴⁶ דתוחב להם בכוש או בכרכר כדברי רבי אליעזר בן תדאי וק"ל כותיה. ונראין דברי הר"ז הלוי ז"ל¹⁴⁷ שפירש שהכסוי הוא תחת ההטמנה והוא כסוי לקדרה או לתבשיל בלא קדרה, ואם היתה קדרה מגולה כיון שאין הכיסוי מגיע עד הארץ, אע"פ שכסה בדבר שאינו ניטל נוטל ומחזור שמנער את הקדרה והכסוי נופל, ואין אומרי' בזה נעשה בסיס לדבר האיסור, לפי שאינו אלא לצורך שעה ודעתו היה מאתמול ליטול ממנה בשבת¹⁴⁸, ואם לא היתה הקדרה מגולה כל עיקר, כגון שהכיסוי שלה מקיף אותה מכל דפנותיה ומגיע עד לקרקע, אינו נוטל

או, לעיל מג. ב בד"ה דכ"ע, לקמן קכג, א בד"ה הגה ובד"ה האי, ובמס' ביצה ב, א בד"ה וב"ה) והיראים (סי' רעד ועי"ש בתועפות ראם אות קנה) וכ"ה הדעה הב' בשו"ע סי' שס ס"ד דמניה ע"מ ליטול בשבת לא הוי בסיס. 149 לעיל מז, א. 150 כ"כ רבינו גם בחידושינו למס' ביצה (ב, א בד"ה וב"ה) וכ"ה שיטת רש"י כאן וכ"ה דעה א בשו"ע שם דמניה בע"ש ע"מ ליטול בשבת הוי בסיס. ועי' בדברי רבינו לקמן קכג, א בד"ה והא ובהערה מס' 38 שם. 151 לקמן קכג, א בד"ה הגה, וכ"כ רבינו בחידושינו לביצה שם וכ"כ הגרע"א בד"ה (לדף קכה, ב) בדעת רש"י, והא דאבן ע"פ החבית דנעשה החבית בסיס לאבן, כתב רבינו בחידושינו לביצה שם והמאירי בסוגיין דאירי באבן שעומדת לבנין ואדם חס עליה ומיהד לה מקום להצניעה שם. 152 כגירסת החוס', הרי"ף, הרמב"ן והרא"ש. ולפנינו: מרזקין. 153 בד"ה כדי. 154 הל' שבת סי'

141 לקמן קכ, ב. 142 לקמן קמב, ב, ועי' בפרי"ד ובמאירי שכ' דבכיסוי הקדרה אם מגולה מקצתו גלי אדעתיא מעיקרא שלא עשאו בסיס, כיון שדרך העולם לכסות כל הקדרה וזה הניח מקצתו מגולה, ובנר שע"ג הטבלא ומעות שע"ג הכר, היות ודרך הוא להניח על מקצתן הוי בסיס. 143 לקמן קמב, א. 144 המוסגר הועתק מהכ"י ובנדפס ליתא. 145 עי' בהגרע"א לשו"ע (סי' שס ס"ד) שכ' בשם המקור ברוך דהחבית לא נעשית בסיס לאיסור ולהיתר כיון דהבסיס לאבן אינו אלא פי החבית, ופי החבית אינו בסיס ליון, ורבינו כאן כתב דאף בכה"ג הוי בסיס לאיסור והיתר, ועי' באו"ש פכ"ה הס"ו, והמאירי לקמן ר"פ נוטל (בבאורו למשנה הראשונה שם) כתב דאבן ע"פ החבית, אע"פ שיש בחבית אוכלים לא הוי בסיס לאיסור ולהיתר כיון שאינו יכול להוציא האוכלים אלא דרך פיו וממילא נאסרו, וכע"ז כתב הראש יוסף בסוגיין. 146 לקמן קכג, א. 147 בעה"מ בסוגיין. 148 כ"ה גם שיטת החוס' (כאן בד"ה

גולד. ולפיכך אסר ליתן קדר' או פנאדה שקרש שמנוניתה כנגד המדורה משום דמעיקרא עב וקפוי ועכשיו נמחה ונעשה צלול והוה ליה גולד. ולדבריו אפי' בחמה אסור דהוה ליה גולד. ואינו מחזור דא"כ למה התירו לתת לתוך הכוס, דמ"מ הרי הוא נפשר בתוך הכוס והרי הוא גולד בשבת ואסור¹⁵⁵. ועוד דהא פירות דלאו בני סחיטה נינהו סוחטין לכתחלה, ואפי' תותים ורמונים היוצא מעצמן אם לאוכלין מותר¹⁵⁶. אלא לעולם לא אסרו אלא לרסק ביד מפני סרך מלאכה. ולי נראה דמשום גזרת סחיטה דפירות העומדין למשקה נגעו בה¹⁵⁷, מפני שהברד והשלג

למימיהן הן עומדין. ולפיכך לתת לתוך הכוס מותר שאינו נראה כסוחט, ועוד הקלו בו לרסק בתוך הכוס כפירות דלאו בני סחיטה, והתירו לרסק אפי' ביד לתוך הכוס. כדתני בתוספתא¹⁵⁸ אבל מרסק הוא לתוך הקערה. וטעמא דמלתא לפי שאף על פי שנקרש ונעשה עב הכל יודעין שאין בו אוכל ושמימיו נסחטין מתוכו אלא מים הם מתחלתן ועד סופן אלא שנקרשו לפי שעה ולפיכך הקלו בהן לסוחטן לתוך הקערה או לתוך הכוס אלא שהחמירו בהן לסחטן ולרסקן בפני עצמן, כך נראה לי.

פליק פרק במה טומנין

פרק במה בהמה יוצאה

ארבע בהמות יוצאות באפסר וכו' מאי לאו למעוטי גמל בחטם, לא למעוטי נאקה באפסר. כלומר לא למעוטי שמירה מעולה קא אתי, אלא למי שדרכן להשתמר בשמירה מעולה, מותר לצאת בפחותה ממנה קא אתי. ולא שמוענין שיש מהן להקל כגון סוס וחמור, שדרך הסוס בשיר וחמור דהיינו לובדקים וכדמפורש במתני' בסמוך שדרכו לצאת בפרומביא ואפ"ה שרי בפחותה ממנה דהיינו אפסר. אבל לעולם גמל בחטם דהיינו שמירה יתירתא שרי. ויש מהן להחמיר כגון נאקה באפסר לפי שאינה שמירה לו כלל. וקשיא לי דהוה ליה למימר למישרי סוס וחמור באפסר. דאלו נאקה באפסר הא משמע דפשיטא להו בלא הא דרבי ישמעאל דכיון דלא מינטרא ביה כלל משוי הוא, והא לא אצטריכא אלא למישרי סוס וחמור באפסר ולומר דשמירה הוה להו. ויש לומר דאה"נ דהכין עיקרא דצריכותא דר' ישמעאל לפום מאי דדחינן השתא. אלא משום דאמר איהו מאי לאו למעוטי גמל בחטם, נקט איהו נמי למעוטי. ואם תאמר אמאי לא מוכח מסוס וחמור אף על גב דסגי להו באפסר

אפילו הכי שריא בהו שיר ופרומביא. יש לומר דסוס דרכו בשיר, ואע"ג דסגי ליה נמי באפסר אין דרכן של בריות לדקדק ולצמצם בשמירות לומר דאין משמרין אלא במה שהן נשמרין לא יותר מכן ולא פחות מכן. אבל חטם לגמל שמירה יתירת' היא מאד שאין דרכן של בריות לעשותן לסתם גמלים והיא היא דקא מיבעיא לן². קדמיה חמריה דלוי כו'. הקשה ר"ת ז"ל³ דהכא משמע דמכבדין בדרכים. והכין נמי משמע ביומא פ' אמר להם הממונה⁴ דאמר' התם שלשה שהיו מהלכין בדרך הרב באמצע גדול בימינו וקטן בשמאלו. ואלו בברכות פ"ג שאכלו⁵ אמרי' אין מכבדים בדרכים ולא בגשרים. ותי' דהתם בשאין הולכים לענין אחד והלכך אין אחד מהם צריך להמתין ולכבד את חברה, אבל כאן בשהולכין לענין אחד⁶.

[גב, א] אמר ליה הכי אמר אבוכ משמיה דשמואל הלכה כחנניה. תמיהא לי למאי אצטריך ליה להא דשמואל, דהא משמע דלכ"ע חמור שעסקיו רעים יוצא בפרומביא ואפי' גמל אם

רלה, והר"ד בראשונים בסוגיין. 155 עי' בריטבי"א שתירץ דאירי הכא שיש משקה בכוס והמים הובין מתערבין במים ואינם בעין ולא מהו כמוליד, וכ"כ המג"א בס"י שכ סק"ד. 156 לקמן קכג, ב. וכן הקשו גם הרמב"ן והמאירי. והר"ן תירץ דשומן הוי כפירות העומדים למשקין, ועי' בחי' רבינו ובהי' הר"ן למס' חולין (יד, ב) שכתבו דר' יהודה כפירות העומדים למשקין היוצא אסור משום גולד.

157 כ"כ גם הר"ן, וכ"כ הר"ן והמ"מ (פכ"א ה"ג) בדעת הרמב"ם, ועי' באג"ט מלאכת דש סק"ל, ה. 158 פ"ד הט"ו.
1 נדצ"ל: דמותר. 2 כ"כ גם תוס' בד"ה או וחי' הר"ן. 3 הו"ד בתורה קדמיה. 4 לו, א. 5 מו, ב. 6 כ"כ גם התוס' בברכות שם בד"ה אין. והריטב"א והמאירי תירצו בע"א, ועי' ברמ"א יו"ד סי' רמב ס"ז ובבאור הגר"א שם סק"ה.

עסקיו
לך דהא
אקשינן
ועגלי
הונא ת
משום ד
רעים נ
שעסקיו
למאן ד
וי"ל דו
דס"ל ד
דמי.
א"ל א
לנוי ב
דסמך
וי"ל מ
דסמכא
דחולין
רב יוס
אמא ש
י"ל מע
למעוטי
וכדאמר
ושמואל
נמי למ
נאקה
דרב הו
לאוקומ
נאקה
מנטרא
ולמשרי
דאצטר
דתייר
יתירא
הוי מע
מודה נ
ברבי

7 כ"כ
ותירץ
באפסר
הוא דא
אמר ה
המיוחס
תירץ

ספר התרומה

אשר הורם ואשר הונף תרומת ה' מחד מגאוני קמאי מרנא ורבנא
רבינו ברוך מגרמזיא בעל התוס'
אשר הי' בזמן תתק"צ לאלף החמישי,
תלמידו של הר"י הזקן בעל התוס' זצל"ה,
והפליא עצה והגדיל תושיה לברר שמעתתא אליבא דהלכתא
בדיני או"ה וכמה הלכתא גברותא במצות
וחוקי חיים ובהלכות אישות,
והנה כל הראשונים שתו בצמא דבריו, הלא המה
הרא"ש והרשב"א והטור

ועתה נדפס מחדש באותיות מאירות עיניים
ובהגהה מחודשת, כמו כן תוקנו מאות טעויות
ונוספו קטעים חדשים ע"פ דפוס ויניציאה

אבר והיינו להשתטף כרבי שמעון אבל הוחמו ביום השבת אסור אפילו ידיו לחודיה ואפי' הם בקרקע וביום טוב אסור לרחוץ בהם כל גופו אפי' אבר אבר זה אחר זה אם הוחמו ביום טוב ושמא אפי' הם בקרקע כדתניא לעיל דאין צריך לומר אם הוחמו ביי"ט אבל לרחוץ פניו ידיו ורגליו גרידא מותר אפי' להחם לכתחלה ביי"ט כדתנן לא יחם חמין ורגליו ובית הלל מתירין:

ר"ל דין ערוי מים רותחין הוי כמו כלי ראשון בולע ומבשל כמו קליפה ולא יותר לפי דתתאה גבר ואם ערו מים רותחות מכלי ראשון על התרנגולת שוכבת בכלי באותו ענין שהנוצה הולכת למטה מותרת לגמרי לפי שהנוצה מפסקת בין המים לבשר יותר מכדי קליפה אבל אם ראשי הנוצה הולכין למעלה אסור כדי קליפה שהמים נכנסים בתוך הנוצה סמוך לבשר ולכתחלה שרי למלוג בענין זה לערות תחלה מים רותחין בכלי ריקן ואחר כך ישים התרנגולת בתוך המים וחבית הבלוע מיינן נסך או שולי חבית של יין נסך סגי בערוי מים רותחין עליו כדאמרינן נעוה ארתחו או ינסר ויקלונף בגרזן מותר דבערוי רותחין נמי לא פליט רק כדי קליפה והרי קלפו ואם כבר נתן השולים של עכו"ם בחבית של ישראל ומלאהו יין כשר אם השולים הפוכין מה שהיה תחלה לצד היין נסך היה עתה בחוץ וצד הצון של שולים הוא לצד היין של ישראל הכל מותר אבל לכתחלה לא יעשה כן פן יחליף:

ר"ל דין אסור לרחוץ ידיו בשבת משלג וממים שמעורב בהן ברד

חתיכות גלצ"א בלעז לפי שממעך ונמס בין ידיו ונעשים מים והוה ליה נולד כדתניא שלהי במה טומנין אין מרזקין את השלג והברד אבל נותן לתוך הכוס או לתוך הקערה ואין חושש ולכך מותר לתת חתיכת ברד שקורין גלצא בתוך כוס של יין לצנן כמו שעושין בארץ אשכנז ברד פירש רש"י גלצא בלעז והני פשטידא בימות החורף צריך לשמור ביום השבת שלא יתן סמוך לאש לחמם מפני כי השמנונית הנקרש עתה נמחה על ידו כמו ברד שהיה תחלה מים ונקרש ועתה אסור ליטול מהם ידיו אבל אם מערב שבת עירה ושפך חוצה המים והשומן שבתוכה מותר לחמם בשבת הפשטידא האוכל בשבת בפרדס כמו בימות הקיץ צריך ליוזרה שלא יעלו מים על העשבים בשעה ששותה או שנוטל ידיו שם לפי שהמים הם גורמים לעשבים שצומחת והווי אב מלאכה שמשקה מים לזרעים והווי פסיק רישיה וטוב לשמור עצמו בשבת מלאכול במקום עשבים מחוברין מפני שבקושי יכול ליוזרה שלא יפלו מים עליהן בשעת שתיה או בשעת גטילת ידים אבל מיינן או ממשתי שם אין לחוש ששורפין העשבים ואדרבה מונעין אותם מלצמוח:

פרק במה בהמה יוצאה

ר"ל פרה אסורה לצאת בשבת בחבל שבצוארה לא לנוי ולא לשמור דאינה צריכה שמירה שלא תברח כרב דאמר בין לנוי בין לשמר אסור לצאת בפרומביא לפי שנשמר בטוב באפסר או בשיר חבל כרוך בצוארו אבל סוס מותר

בפרומביא שהוא חזק דתניא ארבע בהמות י הפרד הגמל והחמור משאוי הוא ואסור מ"ב שמירה יתירתא אבל ד בשיר וגם באפסר מות השמירה שלא להוסיף הסוס בשיר ואפילו ה יוצאות באפסר וכו' באפסר ותניא בפרומו מחמירין שלא להוציא אפסר ועם פרומביא דמשוי הוא וגמל מוח בפרומביא לבדו אבל מותרים לצאת בחבל ג ובורחים יותר מפרה גה וכשמוציא הסוס לר"ה צריך שלא תצא חוץ וגם צריך שיגביה טפו מה שבין ראש הבהמה שצריך להניח הזמם בו שרגילין לעשות ויש יתי פרה בשדה דוגמת דו בעור הקופר הריצו למצויה

ר"ל אין הסוס יוצא שעליו ולא שעליו אא"כ קשורה לו דוקא שרי בקשירה וכן מעל הסוס אפי' בחצרו מעל החמור ואם נצט החמור ודוקא המרדעה צערא טובא בקור כד בתקופת תמוז קרירה י אסור. ואסור להעמיד ה

שלחן ערוך

מכבוד קדושת אדונינו מורינו ורבינו הגדול

הגאון האלהי החסיד המפורסם

אור עולם מופת הדור

נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'

מרנא ורבנא

מוה' שניאור זלמן נבג"מ

אורה חיים

חלק שני

הוצאה חדשה מסודרת מחדש ומתוקנת

ירושלים ת"ו תשנ"ג

הלכות שבת שיח

רעג

ע"י בישול זה השני כמו שנתבאר למעלה ומכל מקום המחמיר בו ד' כמו בשאר מלח תבוא
 עליו ברכה:

יט' אסור ליתן תבלין ב' בקערה ולערוה עליהם מכלי ראשון שהיד סולדת בו מפני שעירוי
 מכלי ראשון מבשל כדי קליפה ואם י' עירה אזי הקליפה אסורה מפני שנתבשלה בשבת
 אבל אם עירה תחלה מהכלי ראשון לתוך הקערה מותר ליתן אח"כ התבלין לקערה מפני
 שחום כלי שני אין בו כח לבשל ואפילו ב' להמחמירים בכלי שני לענין איסור והיתר
 שסוברים שיש בו כח להבליע ולהפליט כל זמן שהיד סולדת בו מכל מקום אין בו כח
 לבשל אף על פי שהיד סולדת בו ואינו דומה לכלי ראשון שמבשל כל זמן שהיד סולדת
 בו לפי שכלי ראשון מתוך שעומד (אצל האש) על האור דפנותיו חמין ומחזיק חומו
 הרבה ולכך נתנו בו שיעור כל זמן שהיד סולדת בו משא"כ בכלי שני שאין דפנותיו חמין
 והולך ומתקרר:

כ' אמבטי של מרחץ שהיא מלאה מים חמין ב' אע"פ שהיא כלי שני אסור לערות לתוכה
 מים צוננים שכיון שהחמין שבה הן לרחיצה מן הסתם הן חמין מאד ל' ונתבשלים
 הצוננים שמתערבין בהן אבל מותר ליתן מהחמין שבו האמבטי לתוך אמבטי אחרת של
 צונן ואפילו מ' מכלי ראשון מותר לערות לתוך מים צוננים שלא י' אמרו שעירוי מכלי
 ראשון מבשל אלא במערה חמין על גבי ב' תבלין וכיוצא בהן שאין החמין מתערבין ממש
 בתוכן אלא מכין עליהם בקילוחן ומבשלין אבל מים במים שמתערבים ממש אין כח
 בקלוח לבשל מים התחתונים אלא התחתונים גוברים ומצננים את העליונים אבל ב' אסור
 ליתן חתיכת בשר חם שהיד סולדת בו לתוך רוטב צונן שכיון שאינו מתערב ממש ברוטב
 הרי הוא מבשל כדי קליפה סביבו טרם שיתגבר עליו הרוטב ויצננו:

כא' מים שפינה ממנו מים חמין אסור ליתן לתוכו מים צוננים מועטין שיכולין
 להתחמם שם עד שתהא היד סולדת בו אבל מותר ליתן לתוכו מים צוננים מרובים
 כדי להפשידן ב' ואע"פ שע"י נתינת הצונן לתוכו הוא מצרפו ומחזיקו ונמצא מתקן כלי שכן דרך צורפי
 נחושת וברזל שמניחים ברזל ונחושת המים לתוך מים צוננים בשביל שיתקשו ויתחזקו וזו היא גמר
 מלאכת הצורפים שהאור מפעפע המתכת וקרוב להשבר והמים מחזיקין אותו מכל מקום כיון שאינו
 מתכוין לתיקון הכלי אלא להפשיר המים מותר שאין כאן פסיק רישיה ב' ולא ימות מפני שכשמצרפין
 הכלי מחממין אותו תחלה ביותר אבל כאן אפשר שלא יגיע לצירוף מפני שהמים מונעים אותו
 מלהתחמם כל כך:

כב' מותר לערות מים צוננים אפילו מועטים ב' לתוך מים חמין שהיד סולדת בו שבכלי שני אבל לא
 לתוך חמין שבכלי ראשון ב' ואם הצוננים מרובים כל כך שאי אפשר שיתחממו עד שתהא היד
 סולדת בו רק שיפיגו צינתן מותר אפילו לתוך כלי ראשון ובלבד שלא יהיה על האש:

כג' מותר להעמיד קיתון של מים או של שאר משקין צוננים בתוך כלי שני שיש בו מים חמין
 (ואפילו להטמינו כולו בתוכה שמתר להטמין את הצונן בדבר שאינו מוסיף הבל כמו שנתבאר
 בס' רנ"ז (פסיק ט') והחמין הן נקראים דבר שאינו מוסיף הבל כמ"ש בס' רנ"ח) אבל בכלי ראשון אסור
 להעמידו אפילו להפיג צנתו בלבד גזרה ב' שמא ישכח וישתהה שם עד שתהא היד סולדת בו ואפילו
 כאמבטי ג' שהומשכו לתוכה חמי טבריא מן המעיין אסור להעמידו בתוכה מפני שהיא ככלי ראשון
 מדברי סופרים אלא יטול מהאמבטי בכלי שני ויעמידנו בתוכו:

כד' מותר ליתן קיתון של מים ב' או שאר משקין כנגד המדורה להפיג צינתן ובלבד שיתנם רחוק
 מהאש בענין שאינן יכולין להתחמם באותו מקום עד שתהא היד סולדת בו אף אם ישהה שם
 זמן מרובה אבל אסור ליתנם סמוך לאש במקום שיכולין להתחמם שם עד שתהא היד סולדת בו
 ואפילו להניחן שם שעה מועטת שתפיג צינתן בלבד אסור גזרה שמא ישכחם וישוהו שם עד
 שתהא היד סולדת בו והוא הדין ב' פירות או שאר דברים הנאכלין כמות שהן חיינן שאף שאינם
 צריכים בישול מכל מקום אם נתבשלו חייב לפיכך אסור להניחם במקום שיכולין להתבשל אם
 ישוהו שם זמן מרובה דהיינו במקום שיכולין להתחמם עד שתהא היד סולדת בו אבל כל
 דבר

16

ד מרדכי דרכי
 ח"ט
 ה ר"ח רל"ח
 ו מ"ח
 ז נמשנה סס
 ח מ"ח
 י גרייתא מ"ב
 כ חוס'
 ל טור מ"ח מ"ח
 מ חוס'
 נ ר"ן וחוס'
 סקמים
 ס ע"י ט"ו דלא
 טהוסי' דהכא
 (וכ"ל הטור)
 ע מ"ח
 פ מטנה מ"ח
 צ גמ'
 ק ר"ן רמב"ן
 נחלמנות
 ר סס נמשנה
 ש ר"ן חוס'
 ת א"ח סס
 א ר"ע
 ב ע"י ר"ן
 ג רש"י
 ד גרייתא סס
 ה שמואל
 ו חוס' רל"ח
 ז רמ"ח

לי ראשון
 שנתבאר
 לי שני כל
 מפני שיש
 לענין זה
 מיר ככולן
 דין לשאר
 חמיר כלל
 לוי אפילו
 הגו ליזהר
 דיעבד יש
 היינו שכל
 היד סולדת
 סמוך לאש
 בגדים כדי
 בר שממהר
 ספת בישול
 ש מאתמול
 קדרה שהיא
 גבי מיחם
 ב בישול אף
 ד סולדת בו
 זין בו משום
 שנתבשל כל
 סולדת בו:
 פי הדרכים
 זין בו משום
 שנתבאר בס'
 אסור ליתן
 צעות הרחקה
 רב כמו בשר
 שהבשר אינו
 יחית כלל ויש
 יד סולדת בו
 אעשה ב' איסור
 שבת:
 במים מותר
 ה הוא נימוח
 ע"י

ח המ"ח
 ט המ"ט
 י ס' התמונה
 כ המ"כ
 ל ר"ל
 מ מ"מ
 נ ר"נ
 ס מ"ס
 ע סמ"ע
 פ סמ"פ
 ק סמ"ק
 ר מ"ר
 ש מ"ש
 ת ת"ת
 יו"ט
 א מ"א

דבר שאין בו משום בישול מותר אפילו להרתיחו כנגד המדורה כ כגון תבשיל לח
 שנתבשל כל צרכו ועודנו חם שהיד סולדת בו או אפילו אין היד סולדת בו אלא שלא
 נצטנן לגמרי לפי המנהג שנתבאר למעלה שנהגו להקל בזה או אפילו נצטנן לגמרי
 אלא שהוא דבר האפוי או צלוי ואין אפיה וצליה אחר אפיה וצליה אפילו נצטנן
 לגמרי כמו שנתבאר למעלה ומכל מקום לא התירו אלא כנגד המדורה אבל אסור
 ליתנו על האש ממש או אפילו בסמוך לה ממש אלא צריך להרחיק קצת כי יש
 לחוש שמא ישכח שהוא שבת ויבא לחתות בגחלים אבל כשאנו מצריכים אותו

להרחיק קצת יש לו בזה היכר וזכרון ולא יבא לחתות בגחלים: L

7 כמה דברים אמורים שמותר לחמם האפוי כשאין בו שומן אבל פת כפולה שיש
 בתוכה התיכות שומן שנקרש (שקורין אינפאנד"ה) אסור להחם אותה אפילו רחוק
 מן האש מקום שאין היד סולדת בו ואפילו להניחה בחמה מפני שהשומן שבה
 שנקרש חוזר ונימוח והרי זה דומה למרסק התיכת ברד בשביל שיוזבו מימיו שאסור
 חכמים מפני שמוליד בשבת ודומה למלאכה שבזמם הללו כמו שיתבאר בס"י
 ש"כ (סעיף ט"ו) והוא הדין לשומן הנימוח ואפילו בדיעבד אסור מה שנימוח בשבת כמו
 משקין שזבו בשבת מפירות העומדים למשקין שאסורים משום גזרה שמא יסחוט הפירות כיון
 שהם עומדים לכך כמ"ש שם ואף שומן זה ל כיון שדרכו להיות זב וצלול לפיכך כשהוא קרוש הרי
 הוא כפירות העומדים למשקין והזב ממנו בשבת אסור עד לערב:

כן במה דברים אמורים כשנימוח שומן הרבה כל כך עד שיוזב לחוץ והרי הוא בעין לבדו שאינו
 מעורב בשום דבר אלא הוא ניכר בפני עצמו אבל אם מניחה בריחוק מקום כל כך בענין שאין
 הרבה שומן נימוח עד שיוזב לחוץ אלא מעט ממנו נימוח ונבלע בפת עצמו ואינו בעין לבד מותר
 אפילו לכתחלה כמו שמותר ליתן התיכת ברד לתוך כוס של יין אע"פ שהברד נמחה לשם מפני
 שהוא מתערב ומתבטל ביין שבכוס ואינו בעין כמו שיתבאר שם ואפילו אם מקצתו זב לחוץ מעט
 וישנו בעין כיון שדבר מועט הוא אינו חשוב כלום ומותר ולכן מותר להחם בשבת התיכת בשר
 שמן אע"פ שמקצתו זב כיון שדבר מועט הוא אבל אסור להחם קדרה שקרש שמנוניתה אפילו
 במקום שאין היד סולדת בו ואע"פ שיש בה רוטב הרבה ונימוח השומן בתוך הרוטב מכל מקום
 השומן הוא צף למעלה וישנו בעין:

כז אבל יש חולקים על כל זה ואומרים שאין איסור כלל במה שנימוח השומן ע"י שמניחו
 במקום חם ולא אסור גבי התיכת ברד אלא לרסק בידים אבל בנימוח מאליו לא גזרו ולכן מותר
 להחם פת זו הממולאת בשומן אפילו במקום שהיד סולדת בו שהרי אין כאן משום בישול לא
 בפת מפני שאין אפיה אחר אפיה ולא בשומן הקרוש שנימוח מפני שאין בישול אחר בישול בדבר
 יבש אע"פ שנימוח בבישול זה השני כמו שנתבאר למעלה (סעיף י"ג) אבל קדרה שקרש
 שמנוניתה אין להחם אותה אלא במקום שלא יוכל התבשיל להתחמם עד שתהא היד סולדת בו
 מפני שברוטב שנצטנן יש בו משום בישול כמו שנתבאר למעלה. ולענין הלכה נהגו להחמיר
 לכתחלה כסברא הראשונה אבל בדיעבד יש להקל כסברא האחרונה ואפילו לכתחלה יש לסמוך
 במקום הצורך על סברא האחרונה כי כן עיקר וכן יש להקל ליתן פת הממולאת בשומן על
 תנור בית החורף קודם שהוסק וכשיסיקנו הנכרי גם היא תתחמם עליו לפי שאפילו לענין איסור
 בישול בדבר שיש בו משום בישול אין בזה איסור מן התורה אלא מדברי סופרים כיון שנותן שם
 קודם שיתן הנכרי את האור בתנור כמו שנתבאר בס"י רנ"ג (סעיף כ"ו) א"כ כאן שיש מתירין לגמרי
 יש להקל על כל פנים קודם שהוסק התנור ומכל מקום אין להקל בפני עם הארץ ויש לעשות על

ידי נכרי: L

כח ולדברי הכל מותר ליתן שומן מהותך שנקרש על גבי מיני קמחים וקטניות רותחים
 ובלבד שלא ירסקנו בידים אלא יניחנו על גביהן או בתוכן והוא נימוח מאליו שהרי
 מה שנימוח אינו בעין אלא נכנס בתוכן אבל על גבי צלי חם יש להסתפק אם
 מותר ליתן עליו שומן קרוש שיהא נימוח מאליו שכיון שאין הנימוח נכנס

בתוכו

בתוכו אלא צף על

כט אסור ליתן צונן

היה הצונן מונח

שדין מניח על גבי נ

ל האלפס והקדרה שד

לא יוציא מהם ס בכ

ונתבשלו כל צרכן מ

שביורה אע"פ שקלט

בו תמיד כדי שלא י

הראשונה והרוצה לד

שיי דין הבורר בשני

א הבורר הוא מאבות

הבורר פסולת מתוך

אוכל מתוך הפסולת כ

ברירתו אבל אם בירר

נפה וכברה ואם בורר

הפסולת כדי לאכלו נ

לאכול הכל האוכל עב

וכברה אבל נטילת הפו

זו מלאכה גמורה ולפי

ב וכן הבורר אוכל מת

ביום נעשה כבורר י

ג ואינו קרוי לאלתר א

שהוא סמוך לסעודת

ואפילו אחרים מסובין

ד אין איסור משום ב

אפילו אינו חפץ לאנו

הואיל והוא ראוי לאכיל

בורר פסולת מתוך או

פסולת גמור ואין איסה

ולכן אסור להסיר העל

ע"י הדחק אלא יבורר

עד לאחר יציאת בית ז

8

עורכי ספר זה עושה שמיים וארץ

ספר

שאלות ותשובות

מחזה אליהו

תשובות בהלכה ובירורי השיטות

על פי עומק מקור הדברים בש"ס ופוסקים

אשר חנן ה' את עבדו

פסח אליהו פאלק

גייטסהעד אנגליה

בני ברק

תשל"ט

19

שאינו לביעה הזכוכית הע"פ שהלצעים משהקפוס מעלו. הכל באופן שהוא מסודי הבחיאה שהוא שיקוף לביעה הכל לעיני בני הדם הדבר לביעה בלבע גמור ולביעו עומד, כל כזה לביעה הוא. הדא דכן עבט כל עניני לביעה כמו שצוהרנו. ושנית דכל שאינו מליאות הנוכר לעיני בני הדם חין להתחשב בו.

ג.

ה) והדמיון ל"הוקיות מהירות בהושך" של פני שטון דפשוט שמוחר להתזוקם וגד האור חף שטי"ז יחיו ניראות בהושך, לא הבנתו. דלע"ד חין דמיון כלל בין הנידונים. דשם בהני חותיות הלא הם לביעים המייד בלבעס הירוק וחין הוספה וחין גרעון לביע הוה בשום פעם. וכה "הוקיות מהירות" הוה שם בלביעס "אור" והאור הוה ממשיך להחיר כאשר מכניסים השטון למקום בלחי מחור. ולכן אפשר לראות האותיות גם בהדר הושך, הכל מה זה לביע. דפשוט דאור והושך חייב בכלל לביע. וכמו דהבחיאה חור הגר לתוך הדר הושך חינו לביע כלום הע"פ שה"ח לראות כלום בלי האור (ולא עוד הלא דגם הלצעים חייב לביעס כל זמן שהחין חור נפל עליהם — ומי"ח חין זה לביע, דזה הוה כמו

שכהב כ"ח, שהוא רק התגלות מהכה חל הפועל על הלצעים. וחין צוה הוקף שם מלחכה. ומלחכה לביעה הוה להכשיר פני הדבר לביעה לביע כאשר יפול האור עליו), כ"כ חין שייכות למלחכה לביעה בהבחה שטון כזה לפני האור בכדי שיבלע אור, ועי"ן יחא מחיר בהדר הושך. מש"ח"ב בגד"ד עלם הלבע מההוה על ידי חוס מסוייב, וכלי זה ההוס החומד בלחי לביע. ולכן בגד"ד יש במעשו חוסור לביעה. והוה דמשקפיים שזכר כ"ח, למח חין חוסור ללאה בהם, ומחול לע"י בהשכותי הנ"ל כ"ק כ"ד ד"ה חוצרה ע"ש.

ולאור כל הנ"ל לעי"ד כן יש לנקוט שיש בהשתמשות במדרהוס זה לצד מכהיבה ומחוקה גם משום חוסור לביע לביעה שאינו של קיימא. לפני מה שצוהרנו יש שינוי כמו שמההוה ע"י ההוס והוה המצביע חותו. ולכן חס רק אפשר להשתמש במדרהוס רגיל צודחי חייבים לעשות כן. כנלע"ד.

החותם בכל חותמי צרכם

פסח אליהו פאלק

יום ה' לפרשה ויגש השליש לפ"ק.

סימן ס"ו

בענין פיזור מלח על גבי שלג וקרח בשבת

ע"ד השאלה אם מותר בשבת לפזר מלח על גבי שלג או קרח בכדי שיכס ויהא למים ויסיר על ידי זה סכנת נפילה מהחולכים על המקום. ולכאורה יש בענין זה שש שאלות. (א) אם יש איסור, "מוליד" וכדמבואר בשבת (גא), "אין מרסקין את השלג" בהמסכת הקרח ע"י פיזור מלח. (ב) אם יש איסור בנין וסתירה בהסרת השלג והקרח וכדמצינו דס"ל להמ"א ס' ש"כ ס"ק ט"ו שאסור לשבור הקרח שע"ג הנהר להוציא המים מתחתיו מטעם בנין וסתירה. (ג) אם הוא פ"ר שירד המים שיתהוה מהקרח לרשות הרבים האם יש במעשיו, "איסור הוצאה". וכ"כ אם הוא פ"ר שיוזב למקום שיש שם עשבים האם יש בזה חשש "זורע". (ד) אם יש בפיזור מלח איסור מוסקי על קרקע וכדמבואר לכאורה בהדיא בעירובין (ק"ד). בזוקין מלח ע"ג כבש במקדש אין במדינה לא. ואפילו במקדש הותר רק משום שהיו מוכרחים לאספו אח"כ. (ה) אם יעלה לדינא שמותר לפזר מלח האם צריכים לעשות שינוי בהפיזור וכמו שתמפור תבן ע"ג הצר שנתקלקלה, שמחוייב לשנות בפיזור התבן וכדמבואר בס' שיי"ד סע' י'. (ו) אם יש איסור מוקצה על מלח הגס המיועד אך ורק למליחת בשר להוציא הדם מהם. וזה החלי בע"ה. L

א.

ברור דינא "דאין מרסקין את השלג זאת הברד בשבת" (ה) קודם כל נעיין בשאלתא קמא. חיהא בשבת (כ"ח): "חין מרסקין לא חס השלג ולא חס הברד בשבת בשביל שיזונו מימיו, הכל נתן היה לתוך הכיס ח"י

לתוך הקטרה וחליו חושש" ובראשונים נאמרו צוה כמה טעמים. רש"י שם ד"כ כדו שיזונו כהב חז"ל "משום דקה מוליד בשבת ודמי למלחכה שבורה המים הללו" ומפרש השולחן ע"י ששים (להמרכבה"מ) מלחכה דם, שהיא נגזרת מכה בפטיש [לכאורה הכוונה היא, שאם נחיר לצורה מים משגל וצדו שהוא שינוי ותוקן יסודו להדבר יש לחשוב שיזונו עי"ן לעשות גם שאר תיקונים כגון לתקן כלום, דחין לפרש שהוא עלמנו "שבת של מכה בפטיש" דהא חין מכה בפטיש בלובלן וכדזכורה הבה"ל ס' שו"ת סע' ד' ד"ה והדחתו, ע"ש. ובה"צ לריכס לומר כטונת המצ"ס פכ"ג משבת ה"י ו"ד שכתב "וחין מנגזרין תרומת ומעשרות שזה דומה למקדש חותן פירות שהפרש, ועוד מפני שהוא כמתקן חותן בשבת" והא חין מכבי"ש בלובלן. ול"ל שתיקון כזה שמו"ח הפירות מהוסור להיחר גזרו עליו, בכדי שלא ילמדו ממנו להחר מכבי"ש בכלום. ע' עמק צרכים הלכות יום טוב חות ט'. ודו"ק. ולעטמא דרש"י לא יחא חוסור חלה במרסקן צידים, דאז דומה למכה בפטיש, הכל חס מניה השלג בהמה בחופן שימס מחליו מחוס התמה מותר לחינו דומה למכבי"ש. דהא כהב רש"י שבת (ע"ז): ד"ה הנור כו' "הכל גבי חבית (באפית חבית בהנור בגמר עשויתה) ליכא משום מכה בפטיש דמחליה נגמרה מלחכהו בהנור" עכ"ל. ומבואר מזה דבמלחכה מכבי"ש צעוק מעשה צידים (וחינו כצישול וחיטה) ומה שנטעה מחליו חינו בכלל מכבי"ש דחין זה לזרת המלחכה. [יצוה ישנהו צט"ה קוביה הבה"ל שם על הלבוש והפטי"ג שכתבו דים מכה בפטיש בלובלן כשמערה על קלי הצישול מים המין מכלו שני. וסחר הבה"ל דצרכים מכה דציכול בהמה מותר והא מתקן האוכל וזהו

הרי הם מוקצה. והעשם זהו מוקצה יש לפרש בתלמוד הניני. או זהו בכלל גזירה משקן שזכו ומגזירה החיטה. והף דחין סהיטם בשלג מי"מ לא גרע מצויה שגולמה דחי לאו להובילא הוא הים שייך לגזירה משקן שזכו וכדמבואר בצילה (ג.). או זהו "משקן שזכו" ומגזירה מוליד. דהיינו כשב שגזרו שיהא דין משקן שזכו בחופן שיכול לנח לידי סהיטם והפילו רק סהיטם דרצן כהוהים ורמונים כ"כ שייך משקן שזכו ומגזירה מוליד דהיינו דאם נחיר עלגול והשמים בהמשקן יבא "להוליד" בשבת. וכזה משמע קלת מלבן הגר"ז סי' ש"ה סעי' כ"ה. ע"ש. או י"ל דמוקצה משום "מוליד" דהיינו כשורף ע"ס צו"ש דלפרן מוקצה משום נולד וכ"כ משקן שנהכוו משלג וקרת. וכן פי' האגלי על מלאכת דם ב"ק ל"ה הוה י"ב בבבא ש"ס. ובני דמיס חלו של סי' התרומה מבוחרים בש"ש הגר"ז סי' ש"ה סעי' כ"ה וז"ל "הכל פת כפונה שיש בתוכה היתוכה שומן שנקרש הסור להם הוהה הפילו רחוק מן האש מקום שאין הוד סולדת צו והפילו להניחה בהמה מפני שהשומן שבה שנקרש חוזר ונימנה וה"ו דומה למסך היתוכה כד בשביל שיזונו מימיו שחטרו הכמים מפני שמוליד בשבת ודומה למלאכה שבורה מוס הלנו במ"ש בסי' ש"כ. וה"ה בשומן הנימנה. והפילו דיעבד הסור מה שנימנה בשבת כמו משקן שזכו מפירות הטומאות למשקן שחטרוים משום גזירה שמה יסחוט הפירות כיון שהן טומאות לכך. והף שומן זה וכ"כ והצו ממנו בשבת הסור עד לטרי"ו עכ"ל.

ד' ולדברי ספר התרומה השם הרמ"ה בסי' ש"ה סעי' ע"ו,

הכל זהו רק בניגוע להומרתו הרשעים שיש חיסור מוליד גם "מחלו" הכל אינו הושב להומרתו השנים בהמשקן שזין מהדבר שגמס חל עליו דין מוקצה. וזה הוביה בחשו פנים מחירות ה"ה סי' פ"ד ממה שכתמ"ה הגיה רק סי' ש"ה סעי' ע"ו דמיידי לטעין מיוחס לכתהילם ע"י הנהגה כנגד המדורה. ישם הניה הומחה התרומה (וההמיר לה במקום האפשה הכל התיר להקל כנגד התרומה במקום הלורך, כגון שחבר מים לשהייה או לנעילה) ולא הגיה דברי המחבר בסי' ש"כ סעי' ע"ו דמיידי דיעבד שכבר נמס. והיינו משום שרק בניגוע "שלא להפסור מחלו" מחמירין בסי' התרומה הכל דיעבד בניגוע למשקן שזכו חין חנו מחמירין כדבריו. וכן פסק המ"ש סי' ש"ה סי' ק"ז שם השולחן ע"י שטים והגר"ז ע"ש.

ובעת נשיין צנ"ד צפויור מלה ע"ג השלג כדי שימס ויהא למוס האם ויהר לעשה כזה או לא. הנה לדעיה פשוט שיש להחיר זה דהף דלעשה ספר התרומה הסור "להוליד" והפילו עלי מעשה ולבחרם חין לחלק צין בהנה שלג לפני ההמה כדי שיזונו מימיו ופיזור מלה עליו כדני שימס ויהא למוס. מי"מ הלה הרמ"ה שהחמור להביש לעשה התרומה התנה שיהיה שבמקום הלורך יש להקל. וגד"ד פשוט שלורך גדול הוא. דהא יש חשב נפילה על שביל שגורם עליו השלג ונטעם כגלית. ופי' סי' ש"ה סעי' ו' ברמ"ה שהחיר להסיר שזכו וזכוכיה משל הרשפה, הף שהם "מוקצה מחמת גופין" כדני שלא יפנו בני אדם עליהם ויזוקו בהם, ק"ו נד"ד, שגלחו הכי התירו הרמ"ה "צעת הלורך", שבויה כדי להכניעה גלה יפול האם עליו.

ה' ובר מין דין יש צנ"ד עוד עני סניפים חשיבים. רשעות, דעת הפמ"ג בראש יוסף שבת (לא) שהצין בשיעה ספר התרומה שחידש לן רק הדין השני שזכרנו והו לא. דהיינו

דהין זה ציטוט מי"מ לבו מכ"כ ולמשי"כ שמהם צפטים שייך רק בטעם מעשה צידים ולא צנעטה מחלו לק"מ. דמגלגל צויה היה נהוך חול והצק דרכים הוא ציטוט שנטעם צמשך הזמן וצוה חין שם מכה צפטים עליו מש"כ צמטרה מים חמין דמבשל בשעה העירוי, והוא מעשה צידים וכדמבואר בהר"ה הובא במ"ה סי' ש"כ סי' ק"ו שייך לומר שיש צוה מלאכה מכה צפטים. וכעה מלאחתי שכוונתי צוה לדברי הנפש היה להגרי"ה ווחקם ז"ל ח"ה סי' ל"ט. השולה מזה הוא, שגרש"י הסור לרסק שלג וצמד צידים הכל מותר להניחה בהמה כדי שימסו מחלו.

ב' והרמב"ם פכ"ה משנה ה' י"ג כהז חז"ל "בבבוב ושלקות שסחטן, הם לררך גופן מותר ואם להוליה מימיו חסור. ואין מרסקין את השלג שיזונו מימיו הכל מרסק הוא לתוך הקטרה או לתוך הכוס". ומכונתה הדברים מצוה דפירש טעם החיסור משום סהיטה, דהיינו שאם נחיר לו נרסק שלג ולצרוה מים יבא ג"כ לסחוט עניים להוליה המשקן מוכס, והוא טעם אחר מעטמה דרש"י. ופי' רש"י שם בשבת דחזול בשיעת הרמב"ם. וגם לטעם זה חין חיסור חנה צמרח צידים דומיה דמלאכה דישה וסחיטה שיעשים הוהה צידים, הכל צמניה בהמה והמים זבון מחלוין חין צו חיסור. וכן כהז בהדיה הר"ן שבת (לא) צין לטעמה דרש"י צין לטעמה דרמב"ם והרש"ה חז"ל "ודוקה היכה הצמד צידים ה' חילו הניחה בהמה ונפשו והפילו כנגד המדורה מותרין ק"ו וכן פסק המחבר סי' ש"ה סעי' ע"ו. ולפי' נד"ד פשוט דמותר לעשה המחבר, דמה לו מניה קרה כנגד המדורה או כנגד ההמה דמותר ומה לו מפזר עליהם מלה כדני להפסורן שהוא ג"כ הפסדה הנעשית מחלו (כאשר צדקתו ונסיתו והליתו שמתחיל להפסור רק אחר זמן מרובה) דפשוט ג"כ דמותר.

ג' ודעה שלטתה צוה הוא דעת ספר התרומה. ולעשה הרבה ראשונים הוא החמור בהרתו. דהא כמבואר בר"ש שבת (לא) חז"ל "כהז בסי' התרומה וחיסור להם פשעיה בשבת הכל המדורה משום דשומן הנקרש נימנה והו"ל מוליד דמני להך דחין מרסקין לה את השלג ולא את הברד" ומבואר דכ"ל לסי' התרומה שגם צלי מעשה צידים יש חיסור מוליד דהיינו שבורה דער הדש. וז"ל דכ"ל בשיעת הר"ה צויה (גה) דצחיסוס קדמה יש מכה צפטים. ופי' מנחת חינוך צמיוך שבת ב"ק י"ה שלמד מזה דהר"ה שחלק על רש"י שזכרנו, וכ"ל שגם צלי מעשה צידים שייך מלאכה מכה צפטים. כ"כ בחשו להורות נתן ח"ה סי' י"ט סי' ק"ו. ומבואר דעטעם החיסור ס"ל כרש"י ולא בהרמב"ם. וכ"כ דרש"ה בהדשית שבת שם שם סי' התרומה וכ"כ בחשו פנים מחירות ח"ה סי' פ"ד ובהש"י מהר"ה חור זרוע סי' פ"ג. ע"ש. שניה מה דמבואר צר"ן שם שם סי' התרומה חז"ל "דהסורים (המשקין הצחים מהשלג) משום נולד ומוקצה ופי' והקשה עליו הרמב"ן ז"ל דשומן כיון דלטולס חובל הוא הפילו לרסק ולסחוט מותר דהא פירות דלאו בני סחיטה ניטרו סוחטין אותן לכתהילה. והפילו בהוהים ורמונים (משקין) הוולחין משלמן כל שהיו שימדון להכירה מותר. לפיכך כהז (הרמב"ן) דכל היכי דהתי ממילה צין בהמה צין כנגד המדורה שרי. ואין זו קושיה חזני דשומן זה (שזכ מהפשעיה) כיון דכל זמן שלא קרש צו ולגול הוא ורדכו צכך הף שנקרש פירות העומדין למשקין דמ"י עכ"ל הר"ן. ומבואר מדבריו שהמים שזין משלג וקרה

←

←

שגם לספר התרומה אין חיבור במוליד מאליו, וכל הידוע
 הוא רק זה, שהמשקין שזצין היו מוקלס מאלה דהוי "גולד"
 [וב"ל שדצין מוקלס הוא משום גולד ולה משום משקין שזצו
 וכן מפורסם שדצרו בפמ"ג ח"ה סי' ש"ח סס"ק מ'. ע"ש.]
 ועפ"י כהז שח"ס המניה "בדד כנגד החמה" אין בדעתו לעטלו
 כלל שצבא אין בהנהגה זו שום הקפדה. וז"ל שם "ולתרומה
 חסור משום גולד דהוי מוקלס וכו' ונימוח ממילא נגד השמש
 ומדורה חסור המשקין דהוי גולד ויחי פירוש שאין המשקין
 להתיר המום שזצין הם אין רוחה המום שרי" וצאמה כדצרי
 הפמ"ג כן משמע מהר"ן שם, שיש רק דין זה בספר התרומה
 והו' לה (חלף שכבר זכרנו שרבו הרחשונים שמצוהר מהם
 שיש גם הדין הרחשון, והימח על הפמ"ג שנקט כדצרי הר"ן
 כנגד שאר הרחשונים. ועי' חג"י על מלחמה דב ס"ק ל"ז אות ג'
 דג"כ מניח משמע שדצין כדצרי הפמ"ג וכבר תמה עליו דהש"י
 להורות נתן ח"ה סי' י"ח ס"ק ג' ע"ש). היולף מזה שלדעת
 הפמ"ג כל היכי דאין בדעתו לעטלו המשקין שזצין מותר
 לכו"ע להניח הכדד כנגד המדורה. ולפ"י נד"ד ודאי דמותר
 לכהילול. דהא פשוט שאין בדעת המפזר מלה לנגוע ולעטלו
 המום שזצו מוקלס, שכל כולו יתן להיבוד ולפ"י להבנת הפמ"ג
 חפילו לדעת ספר התרומה דבר זה מותר לכהילול.

ועוד יש לזכר שאין צדדי" פ"ר שהמים שיתהו מוקלס יהיו
 שומדים ויזכרו במקומם. דבר זה פשוט רק הלך
 מהקרה "פפרי", והקרה הנשאר נעשה כקרה דק שמים כד
 שזכרו עליו. וגם, דחפילו נימם כולו, המום שמתהוים זכיס
 להגדודים ובלפנים לחוך השלג שמלודו הבבילי נמלח דהוי כוהן
 שלג וצדד לחוך כום דמותר לכו"ע ומצוהר בהדיח צדדי"ח.
 והעטם כזה, משום שהגולד אינו ניכר ושימד לבד. ואין הולק
 צין מהערב עם מים אחרים או עם דבר גוש כקרה, דכל זמן
 שאין הגולד ניכר ושימד לבד לה גזרו עליו. עי' הש"י בלל הכהמה
 ח"ב סי' כ"ו (וכשהוא בהערבה מותר להוליד חפילו צדדים
 לדעת הרמב"ן וב"ש בה"ה כלל י"ד י"ח. והגרי"ו מהמור בהר"ה
 שאסור והמ"צ ש"כ ס"ק מ"ה מיקל לעה הלוך. ע"ש).
 [ועי"ש מה שפלטו והעמיקו בשוטה ספר התרומה כמה מגדולי
 זמננו ובתיקור צנוע לעשות גולד ממים ש"י הכנסה מום
 למוקלס. עי' הש"י דובב מפרס ח"ה סי' ג"ה. והש"י הלכה יעקב
 ח"ב סי' ל"ה וסי' ל"ז חלוצה ח"ו סי' ל"ג והש"י בלל הכהמה
 ח"ב סי' כ"ה וכ"ו והש"י להורות נתן ח"ה סי' י"ז דכ"ו.]
העולה מכל הני"ל, שמהר "מולד מום" אין מקום לחשוב
 כלל, ושפוט שמהר הששא זו אין שום סיבה למנוע
 ולאסור פזור מלה ע"ג שלג שצבת. ודו"ק.

ב.

74 אם יש בהסרת שלג וקרה מוקלס עולם חשש בנין
 וסתירה

(ו) בעיין בשאילתא תנינא. והוא הא"ס יש להשום
 לצנין וסתירה בהסרת השנג והקרה הדצוקס
 לקרקע עולם. ובספק נעין כדצרי המ"ה סי' ש"כ ס"ק ע"ו
 שכתב חכ"ה דחיתה שם במהמר "מותר לשצר הקרה כדי לנטול
 מים מתחתיו" וז"ל "וגדולה מזו חמרו שוצר הדם ההצית
 לחכול גרוגרות (מדצרי ספ"ד) ועי' סי' ש"ד, ומ"ל דצנבה או
 צצר חסור" עכ"ל. וז"ל המחזיק השקל "ר"ל לפי דצרי המדצרי

דהל"ה היתה צבצורה הציות כ"ו ושם העטם משום שאין צנין
 וסתירה בכלים לכן נהר וצצר המחוצרים לקרקע יש צו חיבור
 סתירה ב"ה מוקלס וה"ה כלי המחזיק מ' סאה דיוולח מחורה
 כלי כמ"ש ר"ם ש"ד וכו' דהא לא נתן עטם שאפילו כשהן
 קרושים שם משקין עליהם ול"ש כזה סתירה ומח"י הלוך
 לרחו"ה מצוהר הצית. ח"ו דס"ל דיש צו משום סתירה רק
 הוחול דצכלו אין צו סתירה מותר" עכ"ל. וכדצרי המ"ה פסקו
 חיבור מגדולי הפוסקים. ב"ה המהלכ"ש"ק שם והפמ"ג ח"ה
 שם ס"ק י"ח חג"י על דם ספי" ו"ע מסנהר השולחן כלל פ'
 ס"ק ל"ג. חולס כנגד דעה זו ילחו הרבה חולקים. ודל"ש לכולם
 הו"ה היום שבת שדחה ראיית המ"ה מדצרי המדצרי וכנה"ה
 משום שיש לפרש דצרו בגדר ק"ו. ומה כלים אין צבצורה
 חיבור (לשיעת הום) רק כשהם מוחזקי) ק"ו דצקרה לה ש"ך
 המושג של סתירה כלל, וכיונה המדצרי הוא צנין צהלות
 צין צמחוצר מופקע הוא מכל מנוע עם מלחמה צנין וסתירה.
 והצ"ה רח"ה כנגד המ"ה משו"ה שז יעקב סי' י"ז שכתב
 דקרה ח"ו מצטל מהולוח (כגון הפזרה המשמשת כמהולח צין
 שחי חזרות) כמו שמים ח"ום מצעלים מהולוח דקרה יש לו
 כל דיוי מים. ורח"הו"ה מלשון הר"ן ס"פ צמה עומים שכתב
 דמותר להניח שלג וצדד נגד החמה או כנגד מדורה להפזוק
 (ודל"ה בספר התרומה) מדס"ל דגם צצרון קרושים דין משקל
 עליהם. ע"ש שצב יעקב. ומצוהר מדצרו דס"ל דח"ו מוחוצר
 כלל דחי הוי מחוצר לקרקע וקרקע דמי מילחא דפשיטא הוא
 דמצטל מהולוח לגמרי דמיחא למלחו עפר כ"ו. ומכל זה הוכיח
 הה"ש כנגד שיטת המ"ה.

וכדצרי השב יעקב כן מצוהר צצין העוזר סי' סס"ג ח"ל
 "צע"י הארוך כחן צהש"ר שהי"ס בניב לעיר נהר
 ח"ך שהי"ס נקרא צינות הגשמים ופסק דנהצטלו מחולוח וכו'
 ולעמ"ד כ"ו מ"ת צמים הנקרבים כיון דנימוסין מאליהם וח"ו
 דבר המתקיים ח"ו מצטל מחולח. ורח"ה לוח ממ"ס חללות
 ש"ה דגל"ד וכפור אין מצוהרם ח"ה העומחה ואין חוללין ואין
 ממשעין צחלון לחזון מפני העומחה שצצית השני. והעטם
 כיון שהוא דבר שאינו מתקיים והוא נימם מחליו לה השיבו
 חלל ומחולח כ"ו. ע"ש. ומצוהר דחזיל צחד שיטחה עם הש"י
 וח"כ גם מניח יש להוכיח כנגד המ"ה. וצאמה כן מצוהר
 כדצרו צדדי"ה וכדעתהקתי להבן אות ע"ו. ע"ש. וכן משמע
 מהלבוש דל"ל סברה המ"ה דז"ל צבי ש"כ ספי" ו"ע "מותר
 לשצר הקרה כדי לנטול המים מתחתיו כ"ו וכן אין צו משום
 פחה דהקדשת הקרה ח"ו חיבור מעליה ואין כחן צנין כדחיתא
 לעיל סי' ש"ד" ומצוהר דהל"ה העטם צחסרו של הקרה דח"ו
 חיבור דצטלס ח"ו חל"ה מים. וח"כ מה לי צכלי מה לי צקרקט.
 וכן למד חל"ה רצה שם ס"ק ע"ו מדצרי הלבוש ופסק כן
 כנגד שיטת המ"ה. וכ"כ כנגדי ישע שם שהעתיק דצרי הח"ר
 להלכה. וכן חולק המחמר מדצרי שם ס"ק י"ד לאחר שכתב
 שכתב יש לדחות ראיית המ"ה מהמדצרי. וכן פסקו כנגד המ"ה
 המנוחה העבורה צקני המנוחה סי' ש"כ ס"ק ע"ו והורה שבת
 שם ס"ק י"ג וחש"י מהרש"ם ח"ע סי' ש"ד. וצאמה חל"ה
 המ"צ סי' ש"כ ס"ק ל"ו פסק צצוקר כדעת המקילים ולכן
 סיים "ולחוך שבת יש להקל" דהיינו ח"ס לריך למים לפתיה
 וכדומה מותר לשצר הקרה שטל פי הצ"ה. ולפ"י צדדי" שודחי
 נחשב לריך שטל וצוקו צני הדם, אין להשום כלל צבצורה הקרה
 יש צב השב צנין וסתירה. דצרי כן רבו המחזיקים לגמרי וגם

21

22

העולה מכל זה הוא שבטת המ"ח שבקרה יש צנין וסתירה
 הוא דבר משוקק מאוד ולנורך שבה מותר להקל
 כנגדו. וצפרט צנ"ד שהסתירה נעשית ע"י גרמ"ה פשוט שגם
 המ"ח עלמו יתיר זה דגרמ"ה מותר במקום הנורך. ועוד הוספנו
 שקרה שלנו שלח נשאר לחדשים שלמים וצפרט שטי"ג הכצית
 שהדרך הוא להסירו צמחון או ע"י זריכה יש ללמד צו שגם
 להמ"ח חין צו צנין וסתירה. נמ"ה שמכל החדשים חין להפוש
 כלל וכלל להשש צנין וסתירה. ודו"ק.

L

ג.

ד באשר המים מהממסת השלג יוצאים לרש"ה"ר אם יש
 בפיוזור מלח איסור הוצאה

ט) נעין בשאילתא תליתאה דהיינו האם יש השש
 האלה מרש"ה לרש"ה"ר כמה שממס הקרה
 הנמ"ה על השבול צמ"ג דהוי פ"ר צורד וי"ה לרש"ה"ר. דהיינו
 שהשבול הוא על מזרון והמהלך העצמי הוא שהמים ירדו
 וי"ה לרש"ה"ר. וי"ה השו"ע חו"מ סי' שצ"ג א"ו וכו"ה הנמ"ה
 הסוגיא דעירובין (פה): «הלך שפחותה מדי' חמות על ד' חמות
 שהיא סמוכה לר"ה חין שופקין לתוכה מים שצבת צימות החמה
 (וכו"ה הזמן דניהא ליה שילחו המים לרש"ה"ר כדי שלא יתלכלך
 הנזרו) שכיון שהין זה ד' חמות חין שהחיים מים שחדם עשוי
 להשתמש בו ככל יום רחוי נלבוט זה וכו"ה כהיל"ו שופק לר"ה
 כ"ו (דהיינו דהוי "כחו" בהול"ה לרש"ה"ר וצומן דניהא ליה
 בהול"ה חסרו זה) והם יש צה"ר ד' על ד' וכו"ה או צימות
 הגשמים צה"ר כל שהוא מותר לשפוק זה כל מה שירצה
 [דהיינו ד"כחו" בהול"ה לרש"ה"ר צומן דלא חוספת ליה
 בהול"ה דהיינו דהוי פ"ר דלא נוח"ה ליה (פ"י בה"ל סי' ש"כ
 ס"י י"ה ד"ה דלא דפ"ר "דלא חוספת ליה" כהו כמו "דלא
 נוח"ה ליה") בגרמ"ה החיובי חו"ל. ומכ"ן סמך גדול להצטרף
 בהרבה החמונים דפ"ר בגרמ"ה מותר לגמרי והפילו שלח במקום
 פסידה. ופי' צזה צהש"ו חבני נזר חו"מ סי' קצ"ד. ותש"ו
 הר' צבי חו"מ סי' קצ"ג ועוד יוהר מזה הודש המהר"ל בגור
 חריב שבה (עג"ל) ש"ש. וש"ש צהש"ו רצ פעלים ח"ה סי' כ"ה
 ד"ה חמס מלחתי וכו"ה. ופי' מה שהקשה כנגד כלל זה צהש"ו
 מנחה יחק ח"ב סי' ע"ג מנחה ע"י והילך. והאמ"ל. ומכ"ן יש
 צהמת סמך גדול להקל דאם "כחו" בהירו פ"ר דלא נוח"ה
 ליה, ק"ו בגרמ"ה בעלמ"ה. ודו"ק] צד"ה צה"ר בסמוכה לר"ה
 חבל אם הוא סמוכה לרמולית הפילו היתה קטנה הרבה חנה
 זריכה גומ"ה הפילו צימות החמה" עכ"ל המהר"ר [ועטמ"ה שהכל
 מותר צנוגש לרמולית, הוא משום "כחו" צמ"מ"ה לא גזרו.
 והגב מזה מצו"ה בגרמ"ה צחיבור דרבנן מותר לכהיל"ה דכה
 לכהורה צימות החמה מהכיון שילחו המים מהנזרו להכרמולית
 ומי"מ מותר דגרמ"ה צחיבורי דרבנן מותר לכהיל"ה. וצהמת
 כ"כ המהל"ה השקל סי' רס"ה סי"ק ג' ולזה כיוון הגרשז"ה
 שליט"ה צמילוחים צסוף ספר שמורה שבת כהלכתה חו"ה ע"ו
 ע"ש]. המצו"ה מזה צק"זור הוא, "כחו" צרש"ה"ר חסור
 צמחון להול"ה או שכלכ"ה נוח"ה ליה ודהיינו צימות החמה.
 ומותר צחינו מכיון להול"ה צצימות הגשמים שצלו הכי חזרו
 נקולקל. וכהו צמ"מ"ה מותר והפילו צמחון להול"ה כגון
 צימות החמה. ש"כ.

המ"ב מתיר צעה הנורך. ויש להוסיף שבני"ד יש צו תרתו
 למעלותה מהנידון שזן עליו המ"ה. הלא חופן הסתירה ושניה
 מקומו של הקרה שמכירים.

ז) דהנה לנו דנים על סתירה והסרת הקרה ע"י פיזור
 מלח עליו. וזה פשוט שהסתירה שנעשית ע"י מלח
 הוא סתירה (לדעת המ"ח דיש צזה סתירה) הנעשית ע"י
 גרמ"ה, ולא משנה צידים. דהוא מפזר המלח עניו, והמלח
 צמ"ך הזמן מחמם וממשיך השלג והקרה. [ודוגמ"ה לזה מלח"ה
 צנוגש למלחה צשר להול"ה דמו שמוהר לנורך הול"ה ונתקשו צו
 הפוסקים למה חין צו השש מלח"ה צורר (ציוור הדם מוכשר)
 וגם השש מלח"ה מפרק משום דישה. וכהו ע"י המהרש"ה
 צהש"ו ח"ז סי' כ"ה ומי"ש רז"מ נדון צזה וכו"ה והשו"ה יחוד
 ועל"ה למהר"י חס"ד זל"ל חו"מ סי' ס"ה דחינו ה"ה גרמ"ה.
 מהחר דפשוט המלח חנה מנהלת מיד. וכ"כ נד"ד גרמ"ה הוא.
 ע"ש] וידוע שבגרמ"ה דעת המהר"ר צ"כ ש"ד כ"כ כ"כ להקל
 לכהיל"ה. ולאו דוק"ה צג"ס כצוי ח"ה צג"ס כל המלח"ה
 וכצו"ה שם צצ"ל ד"ה דג"ס. ע"ש. והפילו לדעת הרמ"ח
 שם צשם המרדכי שהתורה צהיתורה דגרמ"ה, דהוא רק צמקום
 דהוי פסידה דומ"ה דהיה צדיבו שבה (ק"כ). דמייירי צמקום
 פסידה. מי"מ צצר צי"ה לן הע"ז צ"כ תקי"ד סי"ק ו' שכונה
 הרמ"ח הוא שכל שיש "נורך ק"ה" צצר מותר "לגרום מלח"ה"
 ורק שכלתחילה אם חין לנורך צכך יש למוט מעשיית גרמ"ה.
 ודציו מוכחים צשה"ל שם סי"ק ל"ה. וה"כ צנ"ד דחינו ח"ה
 גרמ"ה דמותר צעה הנורך, וצזה הפילו המ"ח עלמו שהשש
 לסתירה צצבירה קרה וודה להחיר פיזור מלח ע"ג כצ"ב,
 דפשוט צנ"ד"ה הוי עוד וותר מנורך ק"ה דכה הוי כדי שלא
 יחלוקו צני הדם עליו. ודו"ק.

ח) ובנוגע למקומו של הקרה. שמשתי ללד שהמ"ח חמר
 דציו רק צומן שהקרה הנקרה נשאר מניה וקפוי
 לזמן חרוך כצביות וחדשים שלמים וכמו שצמ"ו בהר"ה
 הקרות. לא כן כפור וקרה כמו שצמ"ו חללו שהיוס כהן ולמחר
 נחם וכלך לו. דיש צצבת (קמ"ה). דמותר לק"ה טוע ששל מנעלו
 ע"ג כותל של חבנים חע"ש שכוחל כזה יפה לה להיות עה
 צע"ט. ועשם בהיות הוא משום שהטיט צע"מ"ו חינו רחוי
 לצנין ולכן "צנין הקלה הוא" וכלבו"ו של הגמי שם. וכן הוא
 לדוג"ה צ"כ ע"כ סי' ו', וכ"כ יש ללד שכל הקרה צמ"ו חללו
 שקיים רק לזמן קצר חינו ח"ה "צנין הקלה". ועוד י"ל שהקרה
 שטי"ג הכצית חינו דנים עליו, הלא הדרך הוא להסירו שלח
 יפלו צני הדם עליו. וצזה י"ל דחינו ח"ה ככללך הנדצק
 לרצפה הניה שפשוט לע"ד שהין צנטילה איסור צנין וסתירה.
 דחינו כחלק מהרצפה ח"כ צע"ט להרצפה או שכלכ"ה הדרך
 הוא להניחו שם צתדירות. ופי' רמ"ח סי' רנ"ע ס"י ז' שמתיר
 צצבת לעוה פתח חנור צע"ט כדי לשוחמו שלח י"ה החום
 צמנו (מייירי צמין טוע המהקיים) מחר שהדרך הוא לסתור
 ולהסור חוהו טוע לחחר זמן קצר. ולכן לא חל שם "צנין"
 עליו. וכ"כ הקרה שטי"ג הכצית נראה שגם להמ"ח לא חל שם
 "צנין" עליו מחר שמכירים חוהו צמחון וגם שיוסר על ידו
 הדריסה הצדירות עליו. וש"ש צהש"ו הר' צבי ח"ה צע"ט חרות
 מלח"ה סותר חוה ח' ומה שהחרק המגיה צעל"ה שדה ללד
 לחלק צין דצרו המ"ח ושלג וקרה הנמלחים על גגות הצתים.
 ע"ש.

23

ולפ"ז כד נחזור לנד"ד נפשו ספיקתו להיחרה נפשויות.
 דהא ח"ן לך "כהו וגרמא" גדול מזה. דהא במפזר
 מלה, מקודם על המלה להמים הקרה, ורק אח"כ מהחול המים
 לירד לרשה"ר. נמלא דהוי פתיה מזה כמו בהולאה לרשה"ר.
 והוא ימות הגשמים דלא חוכפת ליה בהשחרת מים בהלירו
 דצלאו הכי הלירו מקולקל. ובהו הכוהר מצוהר כדויה בש"ס
 ובז"ש. ופי' בהר לצי כי קלי"ש שחודש עוד הרבה יותר בנוגע
 לגרם הולאה והכנסה. ופי"ש. ובהו סליקה דח"ן מה לחשוב
 כלל מלך הולאה לרשה"ר. ודו"ק.

(1) ומהאי טעמא גם השם זרע ח"ן צוה והפילו ירד המים
 למקום טעמים ושקת הוחס והוא פי"ר שהמים
 ירדו לשם. דכבר זכרנו שני החורים בנוגע לנקודה זו. דהא
 דהוי רק גרמא, וגרמא מותר במקום לורך ופשוט נד"ד נחשב
 כמקום לורך. ועוד זכרנו דפי"ר דלא יוחא ליה או דלא חוכפת
 ליה מותר בנוגע לגרמא גם לדעה הרמ"ה דמהמור
 בגרמא שכוה שלא ללורך כלל. דכל דהוי שלא בנוונה הדבר
 מותר לגמרי. ובנד"ד פשוט דהוי פי"ר דלא יוחא ליה בהא
 דמשקה זרעים וטעמים. (והפילו בשופך מים ממש חס ח"ו
 כמוך להטעמים כהו הפוסקים דשם גרמא טעו פי' הגהות
 חתם סופר לח"ו"ס סי' קנ"ב שדיוק בן מרש"י רוב מו"ק. ופי'
 חרובות דברים צוה בחש"י בר לצי ח"ו"ס סי' קל"ה.) ובר מן
 דין יש לך גדול לומר טעמים בהמלע החורף ח"ו"ס לריכוס מים
 והוי כמו טעמים שכבר הוסקו וצוה נסתפק בהר לצי שם לומר
 דח"ן צוה שמשקה הוחס עוד פטם שם מטעם "זרועה" דרק
 בשעה שזרעים וטעמים לריכוס למוס שייך בהשקחתן מלחכה
 זרע. ופי' ספר הלכות שבה מלחכה זרע הערה חות ו' שהצוה
 סמוכה לסברה זו מלשון הגמ"ר פי' כלל גדול "במקום טעמים
 זרעים לריכוס למים" משמע דהם לא לריכוס מים ח"ן בשפיכת
 מים עליהם מטעם "זרע". וכ"כ בנד"ד שהוא בהמלע החורף
 ויש מספיק מים בלאו הכי. ודו"ק. (וע"ש בהערה חות
 ל"ו שהצוה מהגאון ר' משה פיינשטיין שליט"ה ש"רף סברה
 זו עם "פי"ר בגרמא" להחיר פתיחה נג סוכה המלחה מים
 בחופן שלא יפלו המים חוכף על הטעמים.) ועוד עדיף בנד"ד
 מצבאר דוכתי דהא פיזר מלה הרבה על הקרה והוא מתערב
 עם המים שניהרוב מהקרה וח"כ יש לך גדול לומר שטעמו המים
 עו"ז ב"מים עו"ס" והמוליס, שאזים מושלים לרעים והדרכה
 מוקדם הוחס. פי' סי' שלי"ש סי' ג' ומ"ב שם ס"ק כ"ט בנוגע
 למי רגלים ומשקאות חריפים כיון ושכר. ע"ש. נמלא בהרבה
 וסברה לדדים יש גם נגד השטח זו.

והעולה מזה דמלך השם זרועה (והפילו הוא פי"ר שירדו
 על הטעמים) ח"ן לחשוב כלל וכמו שאין לחשוב
 מלך הולאה. ודו"ק. L

ד.

76 אה יש בפיוזר מלה על קרקע השש "בנין" מהמנושה
 המלה לחקרקע

(א) געזין בשאילתא רביעאה. והוא שיש לבחורה
 בפזור מלה השש בנין וסחורה מלך הוספה
 המלה לקרקע. דכתי ח"ן במתנתין דעירובין (קד.) "בחוקן
 מלה על גבי כבש בשביל שלא יהלוקו" (רש"י — משורין

ומתחתין על הכבש מפני שהלך הוא וכשהגשמים נופלים עליו
 הוא מהלוק — והרמב"ם פירש שהוא הלך מתחת רוב שמוניה
 שיש שם) וצנמי רמי ליה רב חיקה משפחה לרצה ח"ן בחוקן
 מלה ע"ג הכבש בשביל שלא יהלוקו במקדש ח"ן במדינה לא
 (וע"כ מבוס שיש בפזור מלה ע"ג קרקע חיבור בנין דרבנן
 ולכן במקדש הוא דמותר לח"ן שצוה במקדש) ורמיהו ח"ל
 שחקלקלה במימו גשמים מצוה ח"ן ומורה צב (שועה צב)
 שהי ח"ן דלא מצטיל ליה (רש"י — וליכא משום השווי
 גומות דמלחכה הוא בשעה דהוי כצנין. דמידי דחוי למחכל
 בהמה או לטיע החומות לא מצטיל ליה החס ח"ל מלה משנדרכם
 בגלל לא ח"ו ומסתמא מצטיל ליה ובמדינה חסור). ח"ל ליה
 רב החס כריה דרבה לרב ח"י ח"י מלה ח"ד. ח"ו דמצטיליה
 קח מוסף ח"ן (והפילו בחול חסור ועוד דבשבת הוי צוה
 בנין דחורייחה) וחי דלא מצטיליה קח הוי חילוי (בין רגלי
 הכהנים ולפניה הכבש) וכו' בהולכה ח"ו"ס לכבש דלא טעודה
 ה"ח" ע"כ בנוגע לטעונו. ונכחורס מבוחר ממה דקח"מ
 "במקדש מותר במדינה חסור" דהא דמותר במקדש הוא טעמו
 חסור במדינה (פי' חוס' שבה ע"ג ס"ק כ"ו). ובסיפא דגמ'
 מבוחר דהמלה שפזרו על הכבש הוי מלחכים חותו ח"י"כ
 דח"ל מצטיל. וח"כ נכחורס מבוחר דבמדינה חסור לפזר מלה
 על הקרקע הפילו ח"ס המקום כשלטמו הוא מקום שולחי
 יחסו ממנו המלה. דגזרו ח"ל ח"ו פיזור מלה בשאר מקומות
 שמהם לא יחספו המלה והוי בנין דחורייחה (והפילו פיזור
 על רגלי מרזפת חסור כמו שהכבש הוי מרזף וכן כתב
 השב"ת שבה מלחכה חורש בצבא רחובות ס"ק מ"ב). ח"ל
 בגאון יעקב שם מלחכי שמשרש חרת. ומדבריו מבוחר שהמפזר
 מלה על מקום שהסתמא הוא שיחספו חותו ח"י"כ ח"ן צו
 חיבור כלל. ח"ל המפזר מלה במקום שאין הסתמא צוה או
 הפילו יהליע לחספו יש צו חיבור דרבנן. ח"ל "הא במדינה
 לא דסתמא בחול צטונו קח מצטיל ליה דהא ח"ו ליה וח"כ לא
 מצטיל ליה חסור הוחל ובחמא קח מצטיל ח"ו"סין דילמא ח"ו
 למצור ומצטיל ליה". ונ"מ צ"ן דבריו ודבריו בגאון יעקב הוא
 בחופן שמשזרו על מקום שממנו ודחי יחספו חותו דלירדו חסור
 מדרבנן ולבגאון יעקב מותר ובעלה דח"ו לעתה הגדולה.
 ואיך שיהא, בנד"ד שמשזר מלה על השביל המוביל מהבית
 לפתח הגינה לבחורה הוא בנין דחורייחה. דידוע דרוב
 בני הדם ח"ן מקפודים להסיר המלה ח"י"כ (וה"כ קנה עפר
 ח"ו ח"כ) וח"כ הוא נשאר שם לקוימא וח"ו דומיא דפזור מלה
 ע"ג כבש שהיה חסור ח"ו"ס היו מניחים חותו לשולם. והפילו
 יהליע לחוספו משם, מ"מ על זה ודחי יש חיבור דרבנן הפילו
 נדעה בגאון יעקב. ופי' סי' ש"ג דח"ו"ס צמתר ח"ל "ח"ל
 שחקלקלה במימו גשמים וכול לצוה צב ח"ן ולא ח"ו"ס
 כמוסף על הבנין ובלבד שיטעה שלא חרה לא בשל ולא בקופה
 ח"ל בשוני הקופה שיהפכנה ויביא ח"ן על שוליה דח"ו"ס על
 ידי שינוי ח"ל ציד חסור" וע"ז כתב המ"ח ס"ק י"ז "משום
 דלא מצטיל ליה החס דחוי למחכל בהמה או לטיע ח"ל דבר
 דמצטיל ליה החס חסור לחוכה משום ח"ו"ס גומות גמ'
 וב"ח". ומפרש הפמ"ג בח"ה שם ח"ל "מלה מצטיל ליה וח"סור
 וכ"ש טעו והול חסור דהוי כמוסף על הבנין". ולפי"ז פיזור
 מלה ע"ג הקרה חסור מטעם דהוי מוסף על הקרקע. וח"כ
 שהשביל מכוסה בשכבה של ציטון מ"מ גם הכבש הוי צוה
 וח"ו"ס ציטיל המלה ח"ו"ס הוי צוה בנין דחורייחה וכ"כ בנד"ד.

24

יב) אולם כד נטיין בדבר נראה שאין הדמיון טולה יפה. דו"ל המ"ח שזכרנו "הצל דבר דמבעל ליה ההם חסור דאיבה ממש חשווי גומות. וי"ל דזוקא הכא שדא לתקן ההדר (דמיוניו בחדר שנתקלקלה במומי גשמים והסוד לזרות עליו דברים דמבעל להקרקע. וכן כבש, שרצה להוסיף שכבש של מלח על פני הכבש כדי שיהא בלתי חלק ולא יהליקו כשגלים ויורדים עליו. והוא הוסיפה והיקון לפני הכבש) הצל בשניו אחר כמו שנהגים לפזר חול בצוקר צבית כדי לכסות הרוק שבי מים"ש ס"ו"י כיון דלא מכוין לצנין" עכ"ל המ"ח. [ומבואר מדבריו דלפילו על קרקע טולה אין היסוד להוסיף עפר ואפר חס כוונתו לכסות רוק וכדומה ולא לכוונת צנין. וכן מבואר בהדיא בזכרו תורת משה סומן מ"ג ס"ו"י ו"י וכ"כ התפ"י בגלגלה שבה מלאכת חורב. והימה שסוהר דברי עלמו להלן סוף מלאכת צונת שהחיר שם רק בקרקע מרושפת וכבר תמה עליו הנזר ישראל סומן ע"י בתיקוני רימ"ח ס"ק ס"ו. ובחרם החיר צפשויות גם על קרקע שאינה מרושפת וכדמשמע מהמ"ח]. ולפ"ז כד נטיין צנונת "המפורז מלח ע"י הקרקע" האם כוונתו כוונת "המפורז מלח ע"י כבש או ע"י הצל שנתקלקלה" דכוונתם הוא כדי להוסיף שכבש על פני הכבש והלחן כדי להקטט או דילמא כוונתו דומה נהמכסה רוק שאין כוונתו כלל להוסיף ולהקן פני הקרקע. ונראה שפוט צדומה להבד השני. דהא כוונת המפורז מלח הוא שימם הקרקע על ידו והוא משגיח כלל להוסיף שכבש "בגתו הלוקה" לפני השביל. ולנרדך זה משפזים עפר ואפר ולא מלח. נמלא שאין כוונתו כלל לתקן הקרקע וכל כוונתו הוא להא נהסיר בשני ובקרקע, ולא גרע מכוונת לכסות רוק, שמוחר לכתחילה, דאין זו שייכות למלאכת צונת כלל. ולנטי"ד דבר ברור הוא.

ועוד אוסוף דכנראה מלח (והפילו הגם ממלחים צו צב"ה) שלנו שניו מהמלח הגם שהיה להם צומן חז"ל. דהא מלח שלנו נמש הוא עלמו ועשה למוס (והפילו בתוך מים קרים בווהר כאשר בדקתי ונסותי בשמיני) וה"ל נכחורה צמלה כזה ח"ה שיהא צו השם צנין כלל דהא אינו קיים כלל. ומלאהתי שהמה בן החורב שבה (לגוד הקרפן נתנהל) כ"ס ש"ג ס"ק ח"ה חז"ל "ולנטי"ד חס נתלהלה החצר ונתקלקל ממני גשמים בצל"ה לא שייך צונת או חשווי גומות שהרי המלה נימנה מליחות המים. והף חס יתן מלח הרבה שאינו נימנה מיד מ"מ ככל עה שיבא עליו גשם או מים נימנה יותר, ובדלתי לא שייך צונת צונת" עכ"ל. וכן תמה חס"י צחר ממש ח"ה ס"י כ"ה. ע"י שפ"ח סוכה (מה): שפי פסול דמוצה שפגס ונסתה צמלה ממש ממלה נימנה. ע"ש. ול"ע דח"כ למה יעברו צפוזר מלח בקבוצייה על הכבש בחוסור "מוסיף על הצנין" שירוצין (ק"ד). ולכן לריכוב לפרש החרת וכדפי' האבנו נזר הוי"מ ס"י ע"י ס"ק ח"י וריש ס"י ע"ה דלא ציעלו המלה למוצה מחרת שהיה יו"ע או דמלה פסול לתיקון המוצה משיקר הדין. ע"ש. ודלא כשפ"ח. וע"י ש"ק מנחות (ה): סוף חות ח"י. ומבואר דלפילו בחול היה המוצה פסול בסתימה בול של מלח. וע"י דמלה פסול לשהימה משיקר הדין. [וע"ש שכתב ג"כ לחלק בין הדין דשירוצין (ק"ד). לנטי"ד הצל קשה לדע כוונתו והאפשר שנתכוון לדבריו צחות זר] ע"ש. והעולה מכל זה הוא דאין להשיב כלל צפוזר מלח ע"י קרקע ושלג לחשם מוסיף על הצנין. דהא דאין כוונתו צנין כלל ועוד דמלה ד"ין נראה דהוא החרת מהמלה שדברו עליו חז"ל, מאד ממלה

שלנו והפילו הגם נמש צמוס. וע"י צבי' שערס המלווינים צבלכה ס"י פ"ה ס"ק ח"י שג"כ בעלה להחיר "צפוזר מלח" מזה דברי המ"ח שזכרנו. ע"ש.

יג) אולם לבי מהכס חס נכון להחיר צפוזר חול ועפר וכדומה (שהוכן לכך מצטוד יוס והוא מוקלס ע"י ס"י ע"ה ע"י ל"ה) ע"י קרקע או לא. ועשמי ונמוקי הוא ממש שידוע צפוזר דברים חלו אינו צבדי להמס הקרקע חלל לתקן פני הקרקע שלא יהא כ"כ חלק. וצחמת צונת עלמו עדין אין צו חס צנין דהא החול והעפר מוחלים למעלה ע"ג השלג ובקרקע ואין להחשיבם כצח"ס לתקן פני הקרקע דכד יגושו להקרקע שתחת הקרקע כבר אינו משגיח בהם. ואינו דומה לפוזר עפר על הכבש או על חצר שנתקלקלה דצחו לתקן הקרקע עלמו שיהא "בלתי חלק" או שיהא "יבש". חוגס ידוע שבזמן הקור יש הרבה פעמים ממון שכבש דקה מאוד של גלוד על הקרקע ויהא הנקרא חללו "קרקע שחור" דקשה להכירו מחרת דהוא דק כ"כ. ונכחורה המפורז חול ועפר על השביל כשהוא צמל צונת או כוונתו להוסיף שכבש "בלתי חלקה" להקרקע עלמו ויש להשיב שיש צונת מלאכת צנין מחרת דאין הדרך להסירו ח"כ. לכן נטי"ד ח"ש"י שמוחר לכתחילה להשתמש עם מלח גם בחופן דיש שם רק "קרקע שחור", דהוא צה רק צבדי "להמס" שידוע ולא לצנין. מ"מ אין לפזר עפר או אפר דצהה בקל יכולים לצא להיסוד צנין. וכלום ראייתי בשמירת צנה כהלכותו פ"ה ס"ד שמוחר זה ומוחרו לכוסוי רוק צעפר. ולנטי"ד יש מקום גדול לחלק בין הנידונים דהרבה פעמים הוא כצוקת מלח ע"ג כבש שלא יחלק מהמה שמונייה שיש שם דהוא היסוד דלחוייתה חס אין דעתו להסירה לכן נטי"ד יש להחמיר צקודס זה.

העולה מכל ה"ל, שמוחר לכתחילה לפזר מלח על שלג יקרה ואין צו השם צנין כלל הצל חול עפר ואפר נטי"ד נכון למוטע מלהשתמש בהם. ע"ש.

ה.

7

ששפזורים מלח על שלג האם חייבים לעשותו בשינוי → מהמדת עוברא דחול

יד) געיין בשאילתא חמישאה. והוא האם מותר לפזר המלה צנו כוס שניו או דבעינן שינוי וכשהיה דליתא צפוזר חנן על חצר שנתקלקלה שחייב להניחו צשנוי, דהיינו "שנה וזרה לא כסל ולא צקופה חלל בשולי הקופה שושפכס ויבית חנן על שוליה" וכמבואר בצרכובין (ק"ד). ושו"ע שו"ד ס"ו"י, ולנטי"ד פסוט שאין חייב לעשות שינוי צנ"ד. דהויפת שינוי דהוא מטעם "שיבדה לחול" והיינו כשהוא צה "לתקן חליו" דהוי מטען מלאכת צנין. ובותר מדעשה תוקנוו בצבר הניטל והינו מהבעל להקרקע כתבן וכדומה. ולכן צונת יש שיבדה דחול, דעושה "תיקון לחליו" לשטה. ואם נחיר לי לעשותו בלי שינוי, יש להשיב שיבדה פעם חררה לתקן חליוו ממש. וח"ל הרמב"ם פ"ה"ה מנחת ח"ל ד. "הצר שנתקלקלה צימו הגשמים מציא חנן ומרדה צה וכשהיה מרדה לא ירדה לא כסל ולא צקופה חלל בשולי הקופה שלא יעשה בדרך שהוא טופס בחול ויבדה להשנות גומת" כהו לן צבדיה שהגדר הוא, שהקרקע שלא יבא לצנין גמור. ולנטי"ד צפוזר מלח ע"י קרקע שאין לו "כוונת צנין" כלל דהוא רק להמס

25

זרעם בקרקע ועדין לא השרישו וצלוים שחתה התרנגולה מותר לטלעלן. ומבואר נמה דאפילו עומדים לדברים אחרים מ"מ לא תקי דעתו מהם.

ולפ"ז מלה הגם אפי"פ ש"ל דלות ציה תרתו לרשעה דחוי רק דחק לעבל צו מחכמים ועוד דחיו עומד לחכילה דעומד רק ללורך מליחה צבר להוליה הדם מהם. מ"מ נראה שגם צירוף שהי הריעותה גם יחד ח"ן שום דין מוקף עליו. וכן מורה לשון המהבר "ח"ן שום הובל הלוג הראוי לחכילה מוקף בשבת" וכו' מגמי דשבת (מה): "ח"ן מוקף לר"ש ה"ל גרוגרות ולמוקים בצלד"י. וזה מורה שגם צירוף שניהם ח"ו מוקף. וכן מבואר ממש"כ הפתחי שלם שם ס"ק ד' שצ"ל שחתה התרנגולה עומדת עד סוף ג' ימים מתחילת ישיבתה דח"ו מותרת לגמרי וכדמבואר בפסקים (נה):. הרי לן דגם ציוס ג' שכבר רחוי רק דחק מותר לעלל הבילה אפי"פ שאינה עומדת לחכילה ויש בה תרתו לרשעה. ופי' חור שמח פכ"ה משבת ה"ל פי' וכו' פי' דג"כ מניח מבואר דח"ן שום דבר הובל מוקף לדין דפסקין כר"ש. ע"ש. והולך על הכ' דמבואר במ"ה סי' ש"ט ס"ק ו' שחובל יכול להיות צמים לחיבור כאשר ציעלו צדקה להחוסר. [ולא חמט מלכתוב מה דלר"ק ל' ע"ן גדול דצדקו הגר"ז סי' ש"ה סי' ה' דקמח כ"ו מוקף מהמה גופו. וכה בצרכות (ל"ו) מבואר דעל קמח בין נעחן דק דק בין עב קמח מנדק שבל. ופסק בח"ה סי' ר"ה סי' ה'. ומבואר דע"פ רחוי לחכילה הוא קמח. וה"כ לא ח"ן למה יבא מוקף מהמה גופו. והי' משום דכ"ל להגר"ז דדבר שפטר לעשותו רחוי לחכילה ממש ע"י ציול הפי' וכדומה הרי הוא מוקף כל זמן דנחכל רק ע"י דחק. גם זה ל"כ מצטר עפל דחיו מוקף אפי"פ שפטר לצללו. ולפי"ז [ובר מן דין צמלה הגם הרי צידו לעשותו למלה דק. דמותר לכתותו בקתה דסכניה וכמבואר צ"כ ש"ה סי' ה' "ח"ן כותתן מלה צמדוך של ע"ן חבל מרסק הוא ציד של סכין ובע"ז הפירוש וחיו חושב"ה הגם "ודוקא מלה הגם חבל מלה שבו דק מתחילה ונתעטלה ונעשית פחיתון מותר לחתכו בצכין כמו שחורך פת"י עכ"ל. ולפי"ז פצוע דלה הוי מוקף. דכ"ו מידי דחוי ממש רק ח"ן צדעתו לחבלו ודומה להעיס זרעם בקרקע דלה כ"ו מוקף.

העולה מזה שאין חשש מוקף כלל וכלל בין על מנה דק בין על מלה גם בין עומד לחכילה בין ח"ו עומד לחכילה.

L

הקרה והו' לא ח"ן לנו שום מוקר לומר שזה נחשב "עובדה דחול". דהפסעות הו', דמאחר דח"ן ל' שייכות לבין ח"ן צבאיור שם "עובדה דחול" ורחיב מ"כ ש"י סי' ה' ח"כ "כגון מהרה שיש עליו מצע"י אפר שמוחר לטלעלו לכסות צו רוק או לואה" (ומשם למד כמ"ה שמוחר לפזר אפר שלא ע"י לחקן פני הקרקע) והוא מותר בלי שום שינוי וכמבואר מסתימת כל הפוסקים שם מלכתחלה שיעשה זה בלאחר יד. וגם עלם הליור שחלעלל מהרה עם אפר לכסות רוק מוכיה שמוחר לעשותו כדרכו מדלה חייבוכו להפך המהרה תחתיו למעלה. ולפי"ז דבר זה מוכה מסכנה ומגמרה. ולא ידענה למה הכתיר תפי' צחר משה ח"ה סי' כ"ה להלריך פיור מלה ע"י שינוי. (וכו' עלמו כהב להלק בין גז"ד להביא דעיוצין) ולפי"ז מאחר דח"ן צו מענין "ציון" כלל ח"ן צפויורו שם "עובדה דחול" ומותר לפזר כדרכו בלי שום שינוי. וכמו שמוחר לפזר אפר צבית בלי שום שינוי. ודו"ק.

ו.

7 ← מלה העומד למליחת בשר מדמו, מוקפה הוא או לא (טו) ונבא בע"ה לשאילתא בתראה. והוא הא"כ שי"ך חיבור מוקף על מלה הגם המועד ח"ך ורק למליחת צבר. ואם מוקף הוא ילא מזה שאם לא הכינו המלה מע"ש יבא חסור לעלעלו בשבת כדי לפזרו. ע"כ. הנה כלל גדול הוא צידיו שאין שום מידי דחוי לחכילה מוקף ואפילו ח"ו רק דחק גדול וגם אפילו ח"ו עומד לחכילה כלל דחיו דעוניה הצעלים הוא להשחמש צו לדברים אחרים. [בלתי חופן אחד והוא צאופן שדה צידים גרוגרות ולמוקים ונעשו ח"גם רחויים כלל מהמת השמש. והם ח"גם חוזרים להיות "מוכנים" עד שיכ"ו רחויים לחכילה שלא דחק וכדמבואר צ"כ ש"י סי' ה'. ופי"פ צמ"כ ס"ק ע"ן] ודברים אלו יש ללמוד מהא דבשר עפל דחיו צבר הו' ח"ו מוקף משום דחוי לחכילה דחק לבני אדם שדעתם יפך וכוססוב צבר הו' (פי' סי' ש"ה סי' ל"ה ומ"כ ס"ק ק"ה). ומבואר מזה שאפילו מחבל שחבל רק ע"י יחודים ולאחרים הוא חכילה דחק ממש מ"מ ח"ו מוקף. דח"ן אדם מקף דעתו מדצרו חכילה כלל. וכה דכעצו דאפילו ח"ו עומד לחכילה ג"כ ח"ו מוקף. זה נלמד מ"כ ש"י סי' ג' ח"ל המהבר "ח"ן שום הובל הלוג הראוי לחכילה מוקף לשבת דתמרים ושקדים ושאר פירות העומדים לסחור מותר לחבל מהם בשבת ואפילו חייב

סימן ס"ח

הסרת שלג וקרח ע"י דקר ומגריפה בשבת

(המשך להג"ל)

א.

שלג שנופל בשבת מוקפה הוא או לא

(טו) הנה שלג בין שנופל בערב שבת בין שנופל בשבת ח"ו מוקף. וכדמבואר בננוע לגשם צ"כ שליח סי' ח' "מותר ליתן כלי תחת הדלף בשבת ואם נתמלה שופכו ומחזורו ע"כ.

וטרם אכלה דברי אמרתי לברר בקיצור אם הסרת הקרח ע"י מחתה מותר או לא. ובר מכל מה שנתברר להיתירא עד הנה יש בזה שתי טאלות חדשות. חדא האם השלג והקרח מוקפים או לא. שנית אם יש בזה איסור "כיבוד קרקע" דאסור לכבד קרקע ואפילו מרוצף וכדמבואר ב"י ש"ל"ז סי' ב' ברמ"א.

ספר

תשובות מהר"ח אור זרוע

למרנא ורבנא חיים אשכנזי
בן מרנא ורבנא יצחק אור זרוע מווינא

ובסופו

הגהות הגאון מהר"ם יפה

נערך מחדש והוגה עפ"י כתבי יד
בתוספת י"ח תשובות חדשות
עם ציונים ומקורות השוואות והארות
תוכן הענינים ומפתחות

מאת

מנחם אביטן

ב"אאמו"ר הגאון מוהר"ר משה שליט"א

בעיה"ק ירושלים תובב"א
שנת השס"ב לפ"ק

במבוי סתום והלא איירי נמי כמבוי מפולש ועשו חציים צורת הפתח ולחי, ובמבוי מפולש אין חילוק תשמיש בכל המבוי, דלא שייך ביה חיצונים ופנימיים. וכן כל מבואות מפולשין יש לבני רשות הרבים דריסה עליהם, כדאיתא פ"ק דב"ב⁴ אמר רב ענן אמר שמואל מבואות המפולשין ובקשו בני מבואות להעמיד להם דלתות, בני רשות הרבים מעכבין עליה, ואפילו הכי אינם אוסרין עליהם.

ומאי דקשיא ליה למר על דברי רבינו, כמו שהם אינם אוסרים על מבואות שלנו, גם אנו לא נאסור על מבואות שלהם ויהא מותר לטלטל מבתיהם למבואותיהם ובמבואותיהם, לא הבנתי דברי מורי, והלא מבואותיהם אינם מתוקנים וכרמלית הם, וכי היכי דדין אסירי משום גזירת רשות הרבים⁵, הכי נמי דידהו. ואפילו לדברי מאיר דאמר⁶ חצירו של גוי הרי הוא כדיר של בהמה ומותר להוציא מן החצר לבתים ומן הבתים לחצר, במבואותיהם הפרוצים לרשות

הרבים מודה⁷. מה שכתב מר דכי היכי דאין ביטול ועירוב מועיל במקום גוי, הכי נמי אין צורת הפתח מועיל במקום גוי, נראה לי דלא קשה, דלא פלוג⁸ רבנן במחיצות דכי היכי דמחיצה מועלת, הכי נמי צורת הפתח⁹. ומה שהבאת מיש גזל בשבת¹⁰, הגי מילי בחורבא ובגזוטרטא ברשות המיוחדת ליחיד וחברו משתמש בה כחול, בשבת מוחלת לבעלים, אבל בשימוש של רבים לא שייך ביה תורת בעלים.

ועל העופות לא מלאני לבי להתיר דאין ללמוד היתר שמוש בעלי חיים מהיתר כלים, דאף כלי שמלאכתו לאיסור לצורך גופו ולצורך מקומו מותר¹¹. אבל צרורות שבחצר אפילו צריך מהם צורך גדול אסור לטלטל משום דאין תורת כלי עליהם הכי נמי בבעלי חיים. ויש לאסור יותר בבעלי חיים דאין משתמשין בבעלי חיים¹² ולא פלוג רבנן בבעלי חיים¹³. אשר בן ה"ר יחיאל זצ"ל.

סימן פג

כתב בספר התרומה¹ שבימות החורף אסור ליתן פשטידא על התנור בשבת כדי שיהא נמחה שומנו שנקרש, כדתנן² אין מרסקין לא את השלג ולא את הברד וכו'. וכתב בספר המצות³ דיותר משמע משם להיתר. דמסיים אבל נותן הוא לתוך הכוס ולתוך הקערה ואינו חושש. ולי נראה לקיים דברי ספר התרומה דבשבת מלאכת מחשבת אסרה תורה, רק שהמלאכה נעשית על ידו⁴ כאשר הוא מחשב בזה מתחייב כאלו היה עושה בידים. כמו אופה הוא

מדביק הפת כתנור והיא נאפת מאליה ומבשל חזורה ורוח מסייעתו כדאמר בהכנס⁵. ומעתה גם כאן כשהוא נותן הפשטידא על התנור כדי שימחה שומנו⁶ אף על פי שאחר כך נמחה מאליו כאלו היה ממחהו בידו. וההיא דסוף במה טומנין⁷ דנותן הוא לתוך הכוס, התם פירש רש"י זצ"ל לצונן⁸ ואם כן אינו מתכוין שיהא נמס ונמחה⁹ השלג והברד אדרבה היה חפץ שהיה קיים ולא יהא נמס ונמחה כלומר שאינו חפץ לשחות מי השלג והברד אלא לצנן מה שבכוס

4. יב, א. 5. ע"י רמב"ם ה"ל עירובין פ"א ה"ד ובנו"כ שם. 6. שם סב, א. 7. ע"י מאמר מרדכי (א"ח ס"ט) שצ"ה מרה"י והי אחר) שהביא מתשו' שמש צדקה (א"ח ס"ה ה') שכי' דהא דאמרין של"ג על יחיד במקום עכו"ם, היינו רק להתיר לו לטלטל ברשותו, אבל לא אמרין שיותר ליחיד לטלטל ברשות העכו"ם (ולדבריו נמצא דהא דבשני ישראלים העכו"ם אסור עליהם היינו דאסורים לטלטל אף ברשותם, וע"י ביאור"ל ר"ס שפ"ב). והמאמר מרדכי שם חולק עליו באריכות ותו"ד, דכיון דרירת עכו"ם כדיר חשיבא א"כ אינה רשות כלל ושרי ליחיד לטלטל אף ברשות העכו"ם ולהוציא מרשותו לרשותו ע"ש. ולא חילק דאם מבואותיהם פרוצים לרה"ר אסור כדי הרא"ש כאן ודו"ק. 8. בנדי"פליגי. 9. ע"ע מה שהארין בזה הרא"ש (בעל תשובה זו) בתשובותיו (כלל כ"א ס"י ח"י"ב ח"ג). 10. שם פח, א. 11. ע"י שבת קכג, ב. 12. ע"י ביצה לו, ב ולא רוכבין ע"ג בהמה. וע"י שבת קנד, ב אב"י אשכחיה ליה לרבה דקא משפשא ליה לבריה אנבא דחמרא א"ל קא משתמש מר בבע"ת. 13. ד"ה הרא"ש האלו הובאו להלכה באורחות חיים (ספינקא ס"י ש"ח סקכ"ד) וברע"ת שם (סקל"ט). וע"ע כ"ס שמירת ש"כ (פכ"ז הער' צ"ו) ובשו"ת יבי"א (ח"ה א"ח ס"י כ"ו אות ג') שכתבו דהלכה כד' הרא"ש המחמיר בזה ע"ש, אכן ע"י במנחת פתים (בשיירי מנחה לאר"ח ס"י ש"ה הנד' בסוף ח' יו"ד) שהביא ד"י רבינו מהר"ח אר"ז בתשו' לעיל שנסתפק בזה ותמה עליו דמדברי הפוסקים נראה דשימוש בבע"ת היינו דווקא כבהמה דשייך בה גזירת רכיבה, אבל בעוף שלא שייך גזירה זו אין לאסור מדין שימוש בבע"ת. ותמה שם עוד דמה ענין שימוש בבע"ת לטלטולם, חדע שהרי בהמה ביו"ט ל"ה מוקצה ואפ"ה אסור להשתמש בהמה. אך גם הוא מסיק שם שלענין הלכה ודאי נקטינן כד' הרא"ש דכן פסק בשו"ע (ס"י ש"ח סל"ט) דאסור לטלטל בהמה חיה ועוף ע"ש. (וע"ע שו"ת הלק"ט ח"א ס"י מ"ה).

ס"י פג: 1. ס"י רל"ה. והובא באו"ז ח"ב ס"ט ס"ב. 2. צ"ל כדנתיא, והוא בשבת נא, ב. 3. סמ"ג לאוין ס"ה (כא, א). (וע"ע סמ"ק ס"י רפ"ב ובהג"ר שם אות י"ג). 4. בנדפס"דו. 5. ב"ק ס, א. 6. ד"ה רבינו צ"ע. דמד"י ס' התרומה שם ל"מ כלל דמירי בנונתו על התנור ככוונה כדי שימחה שומנו, אלא שמניח כדי להמם את התבשיל ואעפ"כ אסור משום שהשומן נמחה. ועוד צ"ע דבר"י שם מבואר דס"ל דאם השומן מעורב בדבר אחר ואינו ניכר שרי ולי"ח נולד ע"ש. (וכ"ד הריטב"א שבת שם והמג"א ס"י ש"כ סק"ד). ואי נימא כד' רבינו דהסתי' מיירי במתכוין למחות שומנו, א"כ אמאי שרי אם מעורב כדביא ואינו ניכר וצ"ע. ומד"י כל הראשונים שהביא הבי"י (כ"ס) ש"ח) שדנו בד"י סתי' ל"מ שהבינו כד' רבינו. ואפשר שאין כוונת רבינו לומר כן בכוונת סתי'. אלא מיישב ש"י אך לא אליבא דידהו וצ"ע. *6. שבת שם. 7. ד"ה אבל. 8. צ"ל לצנן וכ"ה ברש"י שם. 9. המוסגר הוספתי

וּבְקַעְרָהּ. וְאִם עַל פִּי שְׂפָטֶיךָ רִישֵׁיהָ הוּא שְׂאֵי אִפְשָׁר
 שֶׁלֹּא יִהְיֶה נִמְתָּה וְנִמְסָה, הוּא פְּסִיק רִישֵׁיהָ דְלֹא נִיחָא לִיה
 [וְזֹמַתָּה לְפִי הַעֲרֹךְ].¹¹
 וְאִפְי' לְפִי רִישֵׁיהָ¹² זְצִ"ל שְׂאִינוּ מִתִּיר פְּסִיק רִישֵׁיהָ
 דְלֹא נִיחָא לִיה אֲלֵא בְּמִקּוֹם מִצְוֵה¹³, לְהִתְעַנֵּג בְּשַׁבַּת
 הוּא בְּמִקּוֹם מִצְוֵה¹⁴. וּמִטַּעַם זֶה אֵין נִרְאָה לִי מָה

שְׂכַתְבָּה בְּתוֹס' כְּתוּבוֹת כְּגִלְיוֹן¹⁵, וְהִילַכְתָּא מוֹתֵר לְבַעוּל
 כְּתַחֲלָה בְּשַׁבַּת. וְדוּוּקָא שִׁיחָא בְּקִי כְּהִטִּייה דְלֹא לֵהוּי
 פְּסִיק רִישֵׁיהָ. וְאִנִּי אֹמֵר אֲפִילוּ אֵינוּ בְּקִי מוֹתֵר, דֵּהוּי
 לִיה פְּסִיק רִישֵׁיהָ דְלֹא נִיחָא לִיה בְּמִקּוֹם מִצְוֵה,
 דְלִישְׁנָא¹⁶ דְּחִבּוּרֵי מִיחְבֵּר לְהִנָּאת עֲצֻמוֹ הוּא צִרְיָן
 וְלִישְׁנָא¹⁷ דְּמִפְקֵד פְּקִיד לְדָם הוּא צִרְיָן. L

סימן פד

לִימְנַע מְלִישֵׁב עֲלֵיהֶם, דֹּאֲפִי' בְּשַׁעֲטָנוּ דְּאוֹרִייתָא אֲתָה
 מְצִיעוּ תַּחְתִּיךְ אֲלֵא גִזְרָה שְׂמָא תְּכַרְךְ נִימָא עַל בְּשַׁרְוִי.¹⁸
 וּבְדַרְבֵּנָא שְׂמָא אֵין לְגִזְרָה זֶה דֵּהוּי גִזְרָה לְגִזְרָה¹⁹.

איסור שְׂעֵטְנוּ בְּכַגְדִּים שְׁלֵנוּ הַתְּפוּרִים כְּחוֹטֵי פִּשְׁתָּן.
 נִרְאָה שְׂאֵין כּוּ אִיסוּר אֲלֵא מְדַרְבְּנָן אֲפִילוּ
 לְפִירוּשׁ רִי"ת זְצִ"ל, דֵּאֵין חוֹטֵי הַצִּמְר הָאֲרוּגִים בְּכַגְד
 שְׁזוּרִים². וּמִתּוֹךְ כֵּן נִרְאָה שְׁבַשְׁעַת הַדַּחֲק אֵין צִרְיָן

סימן פה

זְצִ"ל שְׂרִי"ת⁶ זְצִ"ל הַתִּיר מִים שֶׁהִבִּיא גּוֹי בְּשַׁבַּת דְּרַךְ
 רְשׁוֹת הַרְבִּים לְבֵיתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, אִף עַל פִּי שְׂשֻׁאֲבִים מְכוּר
 שֶׁהוּא עֵמוּק עֶשְׂרֵה וָרַחֵב אַרְבַּעָה דֵּהוּי רְשׁוֹת הִיחִיד
 דְּאוֹרִייתָא וְאֵעִי"פ שְׂשֻׁאֲבִים וְהוֹלִיךְ בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל, וּמְדַקְדֵּק
 מֵהֵיחִי דְכָל כְּתָבִי? הִנְקֵט מִילָא מִים לְבַהֲמַתּוֹ וְלֹא קָא תִּנִּי
 לְעֲצֻמוֹ. וְדוּקָא⁸ לְבַהֲמַתּוֹ אִיסוּר לְהִשְׁקוֹת לְפִי שֶׁהוּא נִהְנֵה
 מִמְּלֹאכֶת שַׁבַּת, שְׂאִינוּ יִכוּל לְהוֹדִיד בְּהִמְתּוֹ לְכוּר
 לְהִשְׁקוֹתָהּ, אֲבָל אֲדָם שִׁיכוּל לְכַנּוֹס בְּכוּר וּלְשַׁתּוֹת בְּהִיתֵר
 דְּמִטַּפְס וְעוֹלָה מִטַּפְס וְיוֹרֵד⁹ הָרִי אֵינוּ נִהְנֵה מִמְּלֹאכֶת
 שַׁבַּת שְׂעֵשָׂה הַגּוֹי בְּשִׁבְלוֹ¹⁰.

כתב אֲבָא מֵאֲרִי' זְצִ"ל זֶה לְשׁוֹנוֹ, אֹמֵר רַבִּינוּ יִצְחָק
 בִּי"ר שְׂמוּאֵל זְצִ"ל דְּלְדַבְרֵי הַכֹּל אִם בְּשֵׁל אוֹ אִפֵּה
 עֶבֶד יִשְׂרָאֵל אֲפִילוּ לְצוּרְךָ עֲצֻמוֹ אִיסוּר לְאֲדוֹנוֹ, אִף עַל פִּי
 שֶׁהִיָּה רְאוּי לְכוֹס כִּהְיָה דְסִ"פ כֹּל כְּתָבִי¹ דְּתַנּוּ רַבִּנָּן גּוֹי
 שְׁלִיקֵט עֲשִׁבִים מֵאֲכִיל אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל, וְאִם בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל
 אִיסוּר. [מִילָא מִים לְהִשְׁקוֹת לְבַהֲמַתּוֹ מִשְׁקָה אַחֲרָיו
 יִשְׂרָאֵל, וְאִם בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל אִיסוּר], כִּמֵּה דְבָרִים אֲמוּרִים
 כְּשִׂאֵינוּ מְכִירוֹ, אֲבָל מְכִירוֹ אִיסוּר. וְאֲפִילוּ בְּשַׁבַּת רֵאשׁוֹנָה
 וּבַפֶּעַם רֵאשׁוֹנָה שְׂאֵין הַעֲבֵד יוֹדֵעַ אִם אֲדוֹנוֹ יֵאֵכֵל מִזֶּה אִם
 לֹא, אֲפִילוּ הִכִּי אִיסוּר, כְּדַמְסִיִּים עֲלֵה בְּתוֹסְפָתָא² בְּדִ"א
 בְּגוֹי שְׂאִינוּ מְכִירוֹ, אֲבָל מְכִירוֹ אִיסוּר מִפְּנֵי שְׂמַרְגִּילוֹ
 וְעוֹשֵׂה שַׁבַּת אַחֵר. הָרִי לְהַדִּיא אוֹסֵר שַׁבַּת רֵאשׁוֹנָה מִפְּנֵי
 שַׁבַּת אַחֲרָת עַכ"ל. וְכַפִּי זֶה נִרְאָה לְאִיסוּר גּוֹי שֶׁהַדְּלִיק נִר
 אֲפִילוּ לְצוּרְךָ עֲצֻמוֹ בְּלִיל שַׁבַּת, לְהִשְׁתַּמֵּשׁ יִשְׂרָאֵל לְאוּרוֹ
 אִם הַגּוֹי מְכִירוֹ לְיִשְׂרָאֵל⁴, וְכִ"שׁ עֲבָדוֹ וּשְׂפַחְתּוֹ כְּמוֹ
 אֲפִייה וּבִישׁוּל דְּאִסֵּר רִי' זְצִ"ל. וְשׁוֹב כְּתַב אֲבָא מֵאֲרִי⁵

וכפי זֶה נִרְאָה דְכָל דְּבַר שֶׁהִיָּה יִשְׂרָאֵל יִכוּל לְעִשׂוֹת
 בְּחִשְׁבִּיהָ בְּלֹא נֵר אֲלֵא שֶׁהִיָּה בֹא לוֹ בְּקוֹשֵׁי וְעַל
 יְדֵי הַנֵּר בֹּא לוֹ בְּקַל, שְׂמוֹתֵר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוּר הַנֵּר
 שֶׁהַדְּלִיק הַגּוֹי בְּשִׁבְלוֹ כְּמוֹ מִים דְּלֵעִיל. וְכֵן עֲשִׁבִים
 שְׁלִיקֵט גּוֹי בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל שְׂמַעְמִיד בְּהִמְתּוֹ עֲלֵיהֶם

10. הַמוֹסַגֵּר הוֹסַפְתִּי מִכְתָּבִי. 11. ע' סִבְרָה. וְהוֹבָא בְּתוֹס' שַׁבַּת קָג, א ד"ה לֹא, וּבְכַתּוּבוֹת ו, א ד"ה הָאֵי. 12. כְּתוּבוֹת שֵׁם.
 13. מְבוּאָר מְדִי רַבִּינוּ דְּבַעֲיָנָן תְּרִיתֵי גַם לֹא נִיחָא לֵוּגַם דְּבַר שִׁיחָא מִצְוֵה וְכִ"מ מִהַמְשַׁךְ דְּבָרָיו. וְזֶה סִייעָתָא לְדִי הַמְהַרְשָׁ"א עִ"ד הַתּוֹס'
 בְּכַתּוּבוֹת שֵׁם וְעִי' פְּנִי' שֵׁם וְדו"ק. 14. ע'י מַה שְׂדַנּוּ בְּדִי רַבִּינוּ בְּשִׁרְיַת צִיָּן אֲלֵיעֶזֶר (תִּי' פִּי לִי' אוֹת יִיא) וְכַפִּי כּוֹכְבֵי יִצְחָק (תִּי"ב
 ס' ב') וְאֲכַמְ"ל. 15. בְּתוֹס' לְפָנֵינוּ לִיתָא אִךְ ע'י בְּשַׁטְמִ"ק שֵׁם בְּשֵׁם כּוֹי"ב רֵאשׁוֹנִים. 16. שֵׁם ה. ב. 17. שֵׁם.
 ס' פִּד: 1. נִרְאָה דְּכוּזַת רַבִּינוּ לְדִי רִי"ת בְּתוֹס' יִבְמֵת ה, ב ד"ה עַד שִׁיחָא, דְּסִיל דְּשׁוּעַ טוּוֹי וְכִי הֵינּוּ כִ"א לְבַדוֹ. 2. ע'י לְעִיל
 ס'י ת' בְּדִי הַשְׁוֹאֵל שֶׁהִבִּיא כֵּן מְדִי הַסְמִי"ג (לְאוּיִן רַפִּי"ג) דְּכוּיִן דְּבַגְדִּים שְׁלֵנוּ אֵינִם שְׁזוּרִים אִי"ז כְּלֹאִים מֵהִ"ת. וְעִי' תְּחִיד (ס'י רַעֲי"ז)
 שֶׁהִבִּיא דִּי' בְּשֵׁם הַסְמִי"ג וְחִשׁוֹ מֵהִרְיַת אִי"ז. וְכוּזַתוֹ חִשׁוֹ זֶה, דְּבַסִּי ת' הוּא מְדִי הַשְׁוֹאֵל וְכַשֵּׁם הַסְמִי"ג. [וְעִי' גִּינַת וְרָדִים (הַסְפָּרֵד)
 כִּלְל ר' ס'י י"ג מְשִׁיבִים בְּעִנְיָן]. 3. כְּדֹאֲתָא בְּזוּמָא טַג, א וְכַבְּיַצָּה יֵד, ב. 4. מְדִי רַבִּינוּ מְבוּאָר דְּמִסְפָּקִיל לְהַתִּיר אִף בְּרִכּוֹן, דְּכוּיִן
 דֵּהוּי תִיר דְּרַבִּנָּן לִ"ג שְׂמָא תִיכְרָךְ נִימָא עַל בְּשַׁרְוֹ, אִךְ ע'י בְּתַשְׁרֵי הַרְשִׁבִ"א (תִּי"א ס'י תַשְׁס"ב) דְּסִ"ל דֹּאֵף כְּלֹאִים דְּרַבִּנָּן לֹא שְׂרִי אֲלֵא
 בְּקִשְׁיָן עִי"ש וְהוֹבָא בְּדִמִ"א וְיִיד (ס'י שִׁי"א ס"ס).
 ס'י פִּה: 1. אִי"ז חִי"ב ס'י שְׁנִיָּה וְהוֹבָא בְּהִגִּיא בִיעָה (פִּי"ג ס'י יו"ז). 2. שַׁבַּת קַכְב, א. 3. הַמוֹסַגֵּר הוֹסַפְתִּי מִכְתָּבִי וְכִ"ה בְּסוּגִיא
 שֵׁם, אִכֵּן גַם בְּאוּיִז שֵׁם לִיתָא. 3. שַׁבַּת פִּי"ד הִי"א. 4. דִּי רַבִּינוּ כֹּאֵן עִי"ג, דֵּהָא מְפּוּרֵשׁ בְּסוּגִיא בְּשַׁבַּת שֵׁם דְּכַנֵּר טְרִי אֲפִי' בְּמִכְרִיו
 כְּדֹאֲתָא תַתָּם, וְכֹא אִמֵּר אֲפִי' תוֹמָא בְּמִנּוּ נֵר לְאֲחַד נֵר לְמֵאָה, וְכֹא דְלִית שְׂמָא יַעֲשֵׂה בְּשִׁבְלוֹ שַׁבַּת הַבֵּאָה זְצִ"ל כְּמוֹשִׁיבִים הַמְגִיא (ס'י
 שְׂכִי"ה סְקִי"ה) דְלִית שִׁיעֲשֵׂה בְּמוֹחַד בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל, אֲלֵא שְׁחִישינָן שִׁיעֲשֵׂה בְּשִׁבְלוֹ וְרַבְּהָ בְּשִׁבְלוֹ יִשְׂרָאֵל וְעִי"כ בְּנֵר דְּלִישׁ הָךְ
 חִישינָן דִּיעַ זֶה לְאֲחַד נֵר לְמֵאָה לֹא אֲסִדְנָן וְדוּוּקָא בְּעַבְדֵי וּשְׂפַחְתּוֹ יִיל דְּחִישינָן שִׁיעֲשֵׂה מוֹחַד בְּשִׁבְלוֹ וְעִי"כ אִיסוּר אִף בְּנֵר, אִךְ רַבִּינוּ
 חִישינָן דִּיעַ זֶה לְאֲחַד נֵר לְמֵאָה לֹא אֲסִדְנָן וְדוּוּקָא בְּעַבְדֵי וּשְׂפַחְתּוֹ יִיל דְּחִישינָן שִׁיעֲשֵׂה מוֹחַד בְּשִׁבְלוֹ וְעִי"כ אִיסוּר אִף בְּנֵר, אִךְ רַבִּינוּ
 חִישינָן דִּיעַ זֶה לְאֲחַד נֵר לְמֵאָה לֹא אֲסִדְנָן וְדוּוּקָא בְּעַבְדֵי וּשְׂפַחְתּוֹ יִיל דְּחִישינָן שִׁיעֲשֵׂה מוֹחַד בְּשִׁבְלוֹ וְעִי"כ אִיסוּר אִף בְּנֵר, אִךְ רַבִּינוּ
 חִישינָן דִּיעַ זֶה לְאֲחַד נֵר לְמֵאָה לֹא אֲסִדְנָן וְדוּוּקָא בְּעַבְדֵי וּשְׂפַחְתּוֹ יִיל דְּחִישינָן שִׁיעֲשֵׂה מוֹחַד בְּשִׁבְלוֹ וְעִי"כ אִיסוּר אִף בְּנֵר, אִךְ רַבִּינוּ